

ΠΑΝΤ. ΉΛΙΑΚΑΚΗ
Διδασκάλου

Η ΦΛΟΓΑ
Τ' ΑΡΚΑΔΙΟΥ

Δράμα εις πέντε πράξεις

Ἀπ' τῆ Κρητικῆ Ἐποποιῖα τοῦ 1866

ΠΑΝΤ. ΗΛΙΑΚΑΚΗ

Διδασκάλου

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ
43750
23-11-46
Περί Κοινωνίας
884-59 ΓΗΛΙ

Η ΦΛΟΓΑ Τ' ΑΡΚΑΔΙΟΥ

Δράμα εις πέντε πράξεις

'Απ' τή Κρητική 'Εποποιία του 1866

Ἀναπαράστασις ἡρωϊκῶν σκηνῶν ἐπὶ τῇ βάσει πληροφοριῶν αὐτοπτῶν μαρτύρων καὶ συγενῶν τῶν αἰχμαλωτισθέντων μετὰ τὴν ὀλοκαύτωςιν.

Παρεστάθη τρις εἰς Πηγὴν Ρεθύμνης ὑπὸ ἔρασι τεχνῶν, διδασκάλων τοῦ Δήμου Ἀρκαδίου.

Εἰς τὴν ἱεράν μνήμην τῶν ὑλέθ. Πίστεως
καὶ Πατρίδος πεπόντων Ἑλλήνων διδα-
σκάλων, τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης ἕνεκεν,

Τὸ ἔργον τοῦτο ἀφιερωῶ
ὁ γράψας

Πᾶσα ἀνατύπωσις τοῦ παρόντος ἀπαγορεύεται
συμφώνως τῷ Νόμῳ ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ
Συγγραφέως.

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΓΑΒΡΙΗΛ 'Ηγούμενος	ΚΟΥΒΟΣ	'Οπλαρχηγός
Χ' ΝΕΟΦΥΤΟΣ Σύμβουλος	ΠΑΠΑ - ΚΡΑΝΙΩΤΗΣ	»
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Καλογεροπαίδι	ΠΑΠΑ - ΜΑΡΟΥΛΙΑΝΟΣ	»
Π. ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ 'Αντιρχης	ΑΔΑΜΗΣ Παληκάρι	
ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ 'Ανθ'γός	ΓΙΑΜΠΟΥΣ	»
ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΔΑΣΚΑΛΑΚΙ	ΞΑΝΘΗΣ	'Εθελοντής
ΔΑΣΚΑΛΑΚΙΣ 'Οπλαρχηγός	ΠΑΝΟΣ	»
ΒΕΝΙΑΝΟΣ	ΣΤΑΥΡΟΣ	»

Σύμβουλοι τῆς Μονῆς - Παληκάρια - Γυναικόπαδα

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

(Γραφεῖον τῆς μονῆς -- Μικρὴ βιβλιοθήκη—Τραπέζι μικρὸ—Παλιὰ καθίσματα—Σκαμνιά)

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

'Ο Κορωναῖος διαβάζει καθισμένος. Παραπέρα ὁ 'Ηγούμενος. Σύμβουλοι τῆς Μονῆς. 'Οπλαρχηγοί)

Γαβριήλ — 'Ηγούμενος

"Ε! νά λοιπόν! ἡ μνήμη μου δὲν μ' ἀπατᾷ διόλου.
Τό ὄνομά του Χουσεῖν κι' ὄχι Χασάν πού λέτε.

Κορωναῖος

Μὰ ἔχει κι' ἄλλο ὄνομα «σκός δαίμων τῆς Κρήτης»

'Ακάκιος — Σύμβουλος Μονῆς

"Ας εἶναι, τή συνέχεια, ἐπιθυ μῶ ν' ἀκούσω

τῆς ἱστορίας π' ἄρχισες; ἅγιε Καθηγούμενε
θέλω νά μάθω πάλι τά φοβερά μαρτύρια
τοῦ ἀντροῦ νησιοῦ μας.

Πολλοί

Καί ἡμεῖς λίγα τὰ ξέρομεν· λίγα τὰ χομ' ἀκούσει.

Γαβριήλ

Αὐτός λοιπόν, ὁ Χουσεῖν μέ τόν πολύ στορατὸν του
κυρίευσε τή Σκάρπαθο, ἔπειτα καί τήν Κάσο
καί τ' αἰχμαλώτους ποῦπιασε μαζί μέ τίς γυναῖκες
στήν Ἀραπιά τοὺς ἔστειλε σάν ζά νά τοὺς πουλήσουν
Ἀπὸ τήν Κάσο τράβηξε ἴσα ἐδῶ, στήν Κρήτη
Μέ διαταγή Σουλτανική, τίποτε εἰς τή θέσι του
νά μὴν ἀφήσ' ὡς ἦταν οὔτε παιδί νά λυπηθῆ
οὔτε γυναῖκες, οὔτε δεισιτά, σπῖτι νά μὴν ἀφήσῃ
γροθ, οὔτε ἄλλο τίποτε. Πέτρα ἀπάνω σ' ἄλλη.
Μόνο μαχαῖρι καί φουθιά τὸν τόπο νά ἴσχυασῃ
Κι' ἀντίς γιά τήν ἐλευθεριά ὁπού ζητοῦσαν πάλι
σέ μεγαλύτερη σκλαβιά τὸ τόπο μας νά βόλλῃ
. . . . Μά δέ' θυμοῦμαι καί καλά, γιά πόσα χρόνια' λέγα
πὼς ἐπεράσανε μετὰ ἀπὸ τά 21 (πρὸς τὸν Κορωναῖον)
Κύριε Κορωναῖε ξέρετε σέ ποιὸν χρόνο ἐγίνη;

Κορωναῖος

Τῆς Κρήτης ἢ Καταστροφῆ ὑπὸ τοῦ Χουσεῖν;

Πολλοί

Μάλιστα.

Κορωναῖος

Στά 1824. Δυὸ χρόνια ὑστερώτερον
ἀπ' τή καταστροφῆ τῆς Χίου.

Ὀπλαρχηγός

Μέσα στήν ἐπανάστασι πού κίνανε τ' ἀδερφία
εἰς τήν Ἑλλάδα, θάτανε.

Γαβριήλ

Μάλιστα τότε ἐγίνη.

Βγῆκε λοιπόν στὸν τόπο μας.

Ἄλλοίμονο εἰς τά χωριά, στά ζῶα καί στά δένδρα

πού βρίσκοντο στὸ δρόμο του.

Ἐπίασε γυναικόπαιδα, γέροντες βασανισμένους

Ἐσφαξε ν.οὺς ἀποὺν τινεσ τουφέκια νά τόν διώξουν

Ἀτίμασε καί ἔκαψε. Στάκτη τάκαμεν ὅλα.

Σ' ἓνα χωριὸ τοῦ Λασηθιοῦ μέσα σ' ἓνα σπηλιάρη

Ἐσφαξε γυναικόπαιδα ποῦχαν κρυφτῆ κεί μέσα

Κι' ἐδῶ στὸ Μυλοπόταμο, στὸ Μελιδόν' ἀπέξω

εἶν' ἓνας σπήλιαρος βαθύς, κι' ἦσαν καί κεί ζωσμένοι

γυναῖκες ἄντρος καί παιδιὰ, μ' ἐλπίδα νά γλυτώσουν,

πάνω ἀπὸ τοὺς ἑκατὸν ὄμως κι' αὐτοὶ χαθῆκαν.

Ὁπλαρχηγός

Ἐπά' τονε π' ἀνάβανε φωνιὰ στήν τρύπα' ἀπ' ὄξω

καί οἱ καπνοὶ τή κοὐψανε μέσα.

Γαβριήλ

Ναί. Κι' ἀ τοῦ ἄνευ.

Τὸ δρόμο του ἐγράβη'ε. ἔφθασ' ἐδῶ σι' Ἀρκαδί

τό βοῦκε ὄμως ἔρημο τότε εἶχανε φύγει

οἱ καλογέροι κι' οἱ λοιποὶ πού βρ'χουνταν ἔδῳ μέσα

Ὁπλαρχηγός

Δὲ θῆχαν τὰ ἐφόδια, φαίνεται, τοῖ πολέμου

γι' αὐτό καλά τὸ κάμανε νά βγοῦνε εἰς τὰ ὄρη

μεσ' στὰ σπηλιάρη νά κρυφτοῦν κι' ἐκεῖ ν' ἀσφαλιστοῦνε.

Γαβριήλ

Κι' ἀφοῦ καλά τὸ ἔκαψε, ἐπῆρε ἴσα πέοι

κι' ἐσκόρπισε τὸ θάνατο στοὺς δυστυχεῖς προγόνους

πού γιὰ τή λευτεριά τωνε ἔπιασαν τὰ τουφέκια.

Ἔτσι, λοιπόν, μέ τίς σφαγιές καί μέ τίς ἀτιμώσεις

ὄλη τή Κοήτ' ἠσύχασε' ἀφοῦ προῦτα ὀρημάδι

τὴν ἔκαμε καί πουθενά δέν ἦτο προσινάδα ..... .

Γέτοια καταστροφὴ ποτὲς δέν μπάτηεν ἡ Κοήτη.

Τὰ ἴδια κάλι, βλέπω ἔδῳ στὸ ἄτυχο νησί μας.....

Κερωνχίος

Φοβοῦμαι πὼς κι' ὁ Μουσαφῆς τὰ ἴδια θὲ νά κάμη.

Ὁπλαρχηγός

Κι' ἐγὼ τὸ ὑποψιάζομαι. Μά ὁ Θεὸς τὸ ξέρει.

Κορωναίος

Ὁἴχη αὐστηρὰ διαταγὴ τό τόπο νὰ ᾽συχλση
 μέ ὄ,τι μέσονήμπορεῖ. Ἐχεῖ ἄκούσει βέβαια
 καὶ τοῦ Βαφέ τὴ μάχη πού γίνιχε προχθές ἐκεῖ
 στ' Ἀποκορώνου τὰ χωριά.

Ὀπλαρχηγός

Ναί, οἱ καϋμένοι οἱ Χριστιανοὶ ἐσκοτωθῆκαν τόσοι
 μαζί μέ ἄλλους ᾽θελοντές ποῦρθιαν ἀπὸ ᾽πάνω
 γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσουνε.

Γαβριήλ

Κυρίε Κορωναίε, ἔξερετε ἔπειτα ἀπὸ τὴ μάχη
 ὃ Πασσᾶς πρὸς ποῖο μέρος διάβη;

Κορωναίος

Τὸ γραῆμμα πού μοῦ ἔστειλαν, γράφει ὅπως σᾶς εἶπα
 ὅτι ἐρχεται πρὸς τὴ ἐδῶ καὶ σφάζει κι' ἀτιμάζει
 ὄσους δέν ὑποτάσσονται. Ποῦ βρῖσκε ᾽δμως ἀκριβῶς
 οὔτε κι' ἐγὼ δέν ξέρω. Μὰ ἴσως νέο γραῆμμα
 μοῦ στείλουν γιὰ νὰ μάθωμε νεώτερα πού διάβη.
 Διάλου δὲ παραδόξο νί δοῦμε καὶ τοὺς Τούρκους
 ἐδῶ μέσα νὰ ἔλθουνε καὶ νὰ ζητοῦν .....

Γαβριήλ

Καὶ νὰ ζητοῦν; Τί νὰ ζητοῦν;

Κορωναίος

Ὁ,τι τὸ ἱερώτερον εἰς τὰς ψυχὰς ὑπάρχει
 ᾽κείνον πού γιὰ τὴ Λευτεριά Πατρίδος, πολεμοῦνε.
 Παράδοσιν θά θέλουνε. τί ἄλλο θά ζητήσουν;

Πολλοὶ

Παράδοσιν;

Γαβριήλ

Παράδοσιν;

Μόνον λαοί, πού αἰσθημα μέσα των δέν ὑπάρχει
 φιλοπατρίας, δέχονται παράδοσιν νὰ κάμουν.
 Ἐ λέξις εἶναι βάρβαρος, στή Κρήτη δέν ὑπάρχει.
 Κι' ἐν ὄσῳ γιὰ τὴν Λευτεριά σκοτώνονται παρέκει
 καὶ πέμπουν ᾽πάνω στὸ Θεὸ μεσίτες τίς ψυχὰς των
 γιὰ νὰ λυτρώση Χριστιανοὺς ἀπὸ ζυγὸ βαρβάρων.

Κι' ἀφοῦ καὶ οἱ προγόνοι μας γιὰ τὸ ἐπολεμοῦσαν.
Θάνατι ντροπῇ στὸ Γούμενο καὶ σ' ὄλους τοὺς Συμβούλους
ν' ἀφήσουν ἀβοήθητους ἄλλους πού θὰ προτείνουν
τὰ τιμημένα ὄπλα των, τὸ Μουσταφά νὰ διώξουν.
Θάνατι ἀτιμία σ' ὄλους μας, πρὸ πάντων εἰς ἕμένα
Παράδοσι σὲ ἀτιμούς νὰ κάμω τὸ Ἄρκαδι.

Κορωναῖος

Βέβαια. Σ' ὄλους ἐντροπῇ, αἰσχος δέ καὶ σινάμα.
Ἐν τούτοις ὅλα περιττὰ εἶναι αὐτὰ πού λέμε
ἀφοῦ σὲ θέσιν δύσκολο δὲν ἦλθαμεν ἀκόμη.
Ἔχω ὅμως τὴν πεποίθησι πὸς ὅτι καὶ τ' Ἄρκαδι
Θάνατι γραμμένο στοῦ Πασσᾶ μέσα τίς σημειώσεις
ὁπότε εἰς τὸν δρόμο του θὰ τύχη χωρὶς ἄλλο.

Ὀπλαρχηγός

Κι' ἂν εἶναι; Καλῶς νάναι. Φτάνει τουφέκι νάχωμε

Κορωναῖος

Ἴσως δὲ νὰ νομίζῃ πὸς στὸ φαράγγι κάτ' ἐδῶ
θὰ κατεβοῦμεν ὄλοι, ὑποδοχὴ νὰ κάμουμε!!!!

Γαβριήλ

Κιᾶν δὲν νομίζει θὰ γενῆ μάλιστα δὲ μεγάλη
ὑποδοχὴ καὶ εἰς αὐτὸν καὶ σ' ὄλο του τ' ἀσκέρι!!
Ἄς εἶν' καλὰ τὰ βόλια μας πού ἀφθονα ὑπάρχουν
καὶ γύρω οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ πού πρόθυμα θὰ τρέξουν
νὰ λάβουν μέρος καὶ αὐτοί. Κι' ἔτσι θὰ γίνῃ τότε

Κορωναῖος (γελῶν)

• Καὶ πὸ λαμπρὰ ὑποδοχὴ.

Ὀπλαρχηγός

Ξεφάντωση μεγάλη!

Γαβριήλ

Βέβαια αὐτό θάλεγα. Ξεφάντωση μεγάλη!

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

(Μπαίνει τὸ καλογεροπαίδι Διονύσιος)

Διονύσιος

Γούμενε, γέμισ' ἡ ἀλλή παιδιὰ, γυλαῖκες, ἄντρες

ἔρχονται ἀπὸ τὰ χωριά γιὰ νὰ προστατευτοῦνε,
ἔδῳ στὸ Μοναστήρι μας. Πές τε μου τὶ νὰ κάνω;

Γαβριήλ

Δὸς τοὺς κελλιὰ νὰ κάτσουνε, ψωμί, φαί· νὰ φᾶνε
σ' ὄλους νὰ ἀνισάνουνε. Θᾶναι καὶ κουρασμένοι!!
Τοῦ Τουρκου τὸ μαχαῖρι τοὺς ἔκαμε κι' ἐφύγανε.

Ὀπλαρχηγός

"Ἄς πᾶμε νὰ τοὺς δοῦμενε, θά μάθουμε καὶ προίμα,
πὼς ἄφησαν τὰ σπίτια των κι' εὐφρόνησαν στ' Ἄρκαδι.

Γαβριήλ

"Ἐ! τότε πᾶμε· ἔπειτα κοντεύει μεσημέρι
καὶ πρέπει νὰ φροντίσωμε λίγο καὶ γιὰ τὸ σῶμα.
Μεῖνε σὺ, Διονύσιε, ἔδῳ· ἂν μὲ ζητήσουν
ἄς περιμένουν κι' ἔρχομαι σὲ λίγο.

(Τὸ καλογεροπακίδι ὁ Διονύσιος μένει μόνος καὶ τακτοποιεῖ)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Διονύσιος (μονολογεῖ)

Θᾶναι καμμιά σιρονιαριὰ, μορεῖ καὶ παρπάγω
ἄντρες, γυναῖκες καὶ παιδιά. Χωρὶς αὐτοὺς ποὺ ἤλθαν
χθὲς καὶ προχθὲς. Μὰ καὶ οἱ ἀποθήκες μας
καλὰ εἶναι γεμάτες κι' ὅσοι κι' ἂν ἔλθουνε
τροφὴ θὰ βροῦνε ὅση θέλουν.

Μπόλικος εἶν' ὁ ζαερός μέσ' τὰ κελλαρικὰ μας
(παρκτηρῶν πρὸς τὸ βᾶθος φωνάζει)

Χαιζή. Νεόφυτε! Χαιζή. Θέλω νὰ σ' ἐρωτήσω!!

Ἄ· ἔρχεται! Θὰ ξέρη τίποτε τὸ νεότερο!!

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Χ" Νεόφυτος

"Ἀρχίζαν πάλι· οἱ Χριστιανοὶ στὰ ὄρη νὰ πηγαίνουν
φαρμακῶς, γιὰ νὰ σωθοῦν ἀπ' τῶν Τουρκῶ τὰ χέρια

Διονύσιος

"Ἐμάθες νέο τίποτε; Γιατὸ ἀκριβῶς σὲ θέλω.

Χ" Νεόφυτος

Καὶ σὰν τὶ ἄλλο νᾶμαθα ἀπὸ αὐτὸ ποὺ εἶδες

καὶ σὺ ὁ ἴδιος στήν ἀυλή. Θαροῶ θάχωμε πάλι
κανένα 21, ἢ Μαυρογένη, ἢ ἄλλο τι.

Κι' ἂν ἔλθῃ ἀποτέλεσμα καλὸ γιὰ τὴ Πατρίδα
καὶ ξημερώση Ἐλευθερίας ἡμέρα στὸ νησί μας!
Τότε δὲν θάναί ἄσχημη ἡ πανάστασις καὶ πάλιν

Διονύσιος

Μᾶς ἦλθανε κι' ὄπλασχηγοὶ μαζί με ἄλλο μέλη
τῆς Πιτροπῆς ποὺ γίνηκε. Ἦλθε κι' ὁ Κορωνάιος
με κάμποσους ἐθελοντῆς. Ἐδῶ ἄνθρωποὺς πρὸ ὀλίγου
μαζί με τὸν Ἠγούμενο. Ἐμαθες καὶ τὸ ἄλλο;
Τὸ Ἀποκορώνου τῆς σφαγῆς ποὺ κάμεν ὁ καινούριος
ὁ Μουσταφᾶ πασοῦς, ἐκεῖ, με τὸ πολὺ ὄρνυτοῦ του;

Νεόφυτος

Ναὶ μὰ καὶ ἄλλο ἄκουσα πὼς πρὸς τὰ ἔδω ἐδιάβη
ἄφου τὴν Ἐπανάστασι ἔσβυσε πρὸς τὰ πέρα.
Μπορεῖ δὲ ντρέτα καὶ ἐδῶ ὁ δρόμος νὰ τὸν βγάλῃ.

Διονύσιος

Ἀνὸ κόπους ὅμως Νεόφυτε ἐξάπαντος θὰ κάμῃ,
ἔνα γιὰ νάρθῃ ὡς ἐδῶ κι' ἄλλο γιὰ νὰ γυρίσῃ
ἀπ' ὅπου ἐξεκίνησε Ἐτσι Χατζῆ δὲν εἶναι;
Δόξα νὰ ἔχῃ ὁ Θεὸς γεμάτα ἀπὸ ὄπλα
μαρπούτια, βόλια, καὶ τροφῆς εἶν' τὰ κελλαρικὰ μας
μόνον ὑγεία νάχωμε. Τοῦτο μόνον φθάνει.

Νεόφυτος

Ὅσο γιὰ τὸ ἀλήθεια τίποτε δὲ θὰ μᾶς λειφτῇ
ὑγεία μόνο νάναί μαζί καὶ ἡ ὁμόνοια.

Διονύσιος

Καὶ ὁ Θεὸς προστάτης. Ἄκου, Χατζῆ μου,
Ἐγὼ μικρὸς γεννήθηκα μέσα σὲ ἱστορίες
γιὰ μάχες, γιὰ καταστροφές ποὺ πᾶσαν οἱ παλινοὶ μας
ζητοῦντες τὴν Ἐλευθερία. Καὶ σοῦ ὀρκίζομαι, Χατζῆ,
στὰ κόκκαλα τῆς μάνας μαζί καὶ τοῦ πατέρα
πὼς ἔχω δίπλα μαρτυροῦν καὶ θέλω αὐτὰ τὰ ὅσα,
ὀλοτρύουνα νὰ γίνουνε ἀπ' τῶν ἐχθρῶν τῆς μητρὸς.
Φθάνει γιὰ τὴν Πατρίδα μου κι' ἐγὼ νὰ πολεμήσω.

Νεόφυτος

Εἶσαι μικρὸς ἀκόμη σὺ· μάχεις καρδιά μεγάλη.
Μπράβο σου, Διονύσιε. Συγχώρω σε ἀπ' τὴ καρδιά.
Μὴ βιάζεσαι! Θὲ νᾶρθῆ ἢ μέρα πὸν πεθύμησες
καὶ σὺ γιὰ τὴ Πατρίδα, νὰ δείξης τὴ καληκαριά!

Διονύσιος

Ἄχ! πότε, πότε θᾶρθῆ. Ἄ! νὰ καὶ τὸν Ἠγούμενο

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

(Ἠγούμενος καὶ ἄλλοι εἰσέρχονται)

Γαβριήλ

Ποῦσον, Χατζῆ, καὶ σέ ζητῶ; Καὶ σὺ, Διονύσι, ἴδω ἴσαι;
Πήγαινε κι' ἓνα ἄλογο εὐθύς νὰ ἐτοιμάσης
γογγόρα δέ νὰ ἱτοιμασθῆς γιὰτὶ ἀνάγκη εἶναι
νὰ συνοδεύσης μερικὸν Τούρκου, ὡς παρακάτω.

Νεόφυτος (ἔκπληκτος)

Τούρκου; Καὶ ποῦ βρεθῆκαν;

Γαβριήλ

Ἀμέσως θὰ τὸ μάθης. Ἀπεσταλμένους ἔστειλε
μὲ τοῦτο ἴδω τὸ γράμμα ἀπὸ τὴ χώρα ὁ Πασσᾶς
τόρα θὰ τὸ διαβάσης. Καὶ μοῦ μηνᾶ προφορικῶς
πὸς ὅτι «ἂν δέν διώξω κι' Ἐπιτροπή κι' ὄπλαρχηγούς
ὡς σήμερο τὸ βράδυ, θαρθῆ νὰ διώξῃ ὅλους μας
νὰ κάψῃ καὶ τ' Ἀρκάδι». Διάβασε καὶ τὸ γράμμα
ἀπάντησῃ νὰ στείλωμε

(Ἦ Νεόφυτος ἀναγινώσκει. Ὁ Γαβριήλ ἀποτεινόμενος
πρὸς τοὺς ἄλλους)

Γαβριήλ

Τώρα λοιπὸν πού σμίξαμε, Γούμενος καὶ Συμβούλοι,
πρέπει ν' ἀποφασίσωμεν ἀπ' ἡμεῖς νὰ στείλω
ἢ Naί ἢ Ὁχι, μ' αὐτοὺς πὸν μοῦ στείλει τὸ γράμμα.

(περιπατῶν σύννευς)

Λοιπὸν; Τί λέτε; ὅλοι μας πρέπει νὰ τὸ σκεφθοῦμε
Εἶδετε ὅτι ἀπειλεῖ ὄλο τὸ Μοναστήρι,
Θά κάψῃ μέσα καὶ ἐμᾶς κι' ὅσοι κι' ἂν βρεθοῦνε
τὴν ὥρα πὸν ἀπ' ἔξω ἴδω θὰ φθάσουνε. Τί λέτε;

Νεόφυτος

Ἄν διώξωμε τὴν ἑπιτροπή, μᾶς γράφει, θά ἡσυχάσῃ
καὶ τίποτε δὲν θά γενῆ. Λὲν θά βλαφτεῖ τ' Ἀρχάδι.

Γαβριήλ

Λοιπόν; καὶ τί μ' αὐτό φρονεῖς; Τί σκέπτεσαι; Γιὰ λέγε

Νεόφυτος

Ἐγώ, φρονῶ, μὲ τὸ καλό νὰ τῶν εἰπῆς νὰ φύγουν.

Πολλοί

Σώπα, Χατζῆ, νὰ φύγουν;

Ἀκάκιος (σύμβουλος)

Λόγια ἔν' αὐτὰ πού λές Χατζῆ; γῆ μήπως καὶ λιπᾶσαι
τὸ ψεύτη κόσμος ν' ἀρνηθῆς γιὰ χάρι τῆς Πατρίδος;
Σὺ σὰν φοβᾶσαι φύγε. Καὶ ὅποιος θέλ' ἄς φύγῃ.

Γαβριήλ

Τί σκέψις εἶν' αὐτῆ Χατζῆ; Γιατί τὸ λές νὰ φύγουν;
Ὅποιος φοβᾶτ' ἄς φύγῃ. Ἐδῶ θά μείνωμεν ἕμεῖς
μὲ Κατεράνιους, Πιτροπῆ, καὶ ὅσους ἄλλους μείνουν
ὅλοι νὰ πολεμήσωμε κι' ὅτι ἔν' γραφτὸ θά γίνῃ.

Ἀκάκιος (σύμβουλος)

Μάλιστα ἔδω θά μείνωμε. Γιὰ τῆ θρησκεία ὅλοι
εἰς τὸ Θεό θά στείλωμε θυσιά τὰ κορμιά μας.

Γαβριήλ

Θωρεῖς τ' αὐτὰ τὰ κλοβουνα μὲς' τῇ μεσοδοκιάστρες
ἀπ' τὴ 21 ποῦκαψαν πάλι τὸ Μοναστήρι.

Μὲ κεῖνα κατὰ πρόσωπο θά τοὺς μουτζώσω ὅλους
πού θά κατηγορήσουνε πὸς κάψαμε τ' Ἀρχάδι
τὸ μοναστήρι τ' Ἅγιο γιὰ τὴν ἐλευθεριά μας.

Σὺ, σὰν φοβᾶσαι, φύγε κι' ὅποιος ἄλλος ἀπὸ μᾶς
σὰν θέλῃ ἄς φύγῃ ἀμέσως. Ἐλευθερα.

X' Νεόφυτος

Ἔτσι σὰν εἶναι Γοῦμενε, κι' ἐγώ ἑποταχτικὸς σου.

Δὲν τὸ λυποῦμαι τὸ κορμί μιὰ μέρα θά τὸ χάσω,
καὶ θά τὸ χάσω ἄδοξα ἀπάνω στό κρεββάτι,

Μόνο..... τὸ Μοναστήρι μας πού στίς ἐπαναστάσεις.

δίδει ζωὴ κι' ἀνάπανσι σ' ὅλους τοὺς πολεμάρχους
κι' εἶναι τὸ καταφύγιο τοῦ καθενὸς διαβάτη

Αὐτό μόνο ἄλυπθῆκα, κι' εἶπα τὰ λόγια ποῦπα.
(μετὰ θυμοῦ) Μὰ καί τὰ λόγια ποῦπετε μὲς τῆ καρδιῆ μου
μπῆκαν

καὶ τὴν ἐπλήγωσαν βροιά. Ναί Γαβριήλ! βροιά.
Κι' ἂν ἄλλο στόμα μ' ἤλεγε δειλό γι' τὴν Πατρίδα.
κι' ὅτι τὸ πρόσκαιρο κορμί δὲν θέλω νὰ προσφέρω
θυσία γιὰ τὴ λευτεριά; θὰ τοῦ τὸ ἄνοιγα μὲ μιάς,
θὰ τοῦκοβα τὴ γλώσσα μ' αὐτὸ τὸ γιγαγάρι μου.
Σέβομαι Σᾶς τὸν Γούμενο καὶ σᾶς τοὺς ἀδελφοὺς μας
καὶ τὸ θυμὸ μου ἔπαυσα.

Λέγε λοιπόν τί γράμματα εἰς τὸν Πασσᾶ θὰ στείλωμε;

Γαβριήλ

Συγγνώμην ἂν σ' ἐπείραξαν τὰ λόγια ὀλνῶν μας
καὶ πρὶν νὰ μᾶς ἐξηγηθῆς στὸ λόγο ποῦπες πρῶτα
ἔπρεπε νὰ μὴν ποῦμενε ὅ,τ' εἶπαμε, Χατζῆ μου.
Μά κι' εἰς τὸν ἐνθουσιασμό οἱ σκέψεις ποχωροῦνε.
Λοιπὸν ἡ γνώμη σου καὶ σέ εἶναι διὰ νὰ μείνουν
Ἐπιτροπὴ κι' ὀπλαρχηγοὶ μαζί μὲ μᾶς σι' Ἀρχάδι;

Χ' Νεόφυτος

Ναί. Γαβριήλ Ἠγούρευε. Νὰ μείνωμε ὅλοι
ἐδῶ νὰ ὑπερασπίσωμε Θρησκεία καὶ Πατρίδα.
Ἄς πάη καὶ τ' Ἀρχάδι. Πρώτη φορὰ δὲ θάνα.

Γαβριήλ

Μεῖνε ἐσὺ, Χατζῆ, ἐδῶ. Ἀπάντησι νὰ γράψης
εἰς τὸν Πασσᾶ. Γράψε: «Θὰ μείνωμε ὅλοι μας
κι' οὔτε ἄς μας δὲν φεύγει, μὲ μιά ἐλπίδα
μοναχὰ πὼς, καὶ νὰ σιοτωθοῦμε, τὸ ὄνομά μας
ἔπειτα θὰ ζῆ, θὰ ζῆ, αἰώνια».
Ἐγὼ μαζί κι' ἄλλοι θὰ πᾶμε στήν Ἐπιτροπὴ
ἐκεῖ νὰς περιμένει νὰ συζητήσωμε μαζί.
Ἄφοῦ δὲ τὴνε γράψης, εἰς τὸ κελλὶ τῆς Ἐπιτροπῆς
φέρε τὴν νὰ πογράψω, γιὰ νὰ τὴ στείλωμεν εὐθὺς
(ἀναχωροῦν)

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Νεόφυτος (μόνος)

Απάντησ. εἰς τὸν Πασσᾶ, δυὸ λόγια μόνον φθάνουν.

(κάθεται σκεπτικός) τὸ βροῦκα!... (γράφει)

«Ἐξοχότατε εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀπάντησι σοῦ στέλλομεν:

Ἡ Ἐπιτροπὴ ὅπου ζητεῖς νὰ φύγῃ, δὲν θὰ φύγῃ
καὶ οὔτε θὰ τὴν διώξωμε, μαζὶ μὲ μᾶς θὰ μείνῃ
καθὼς κι' οἱ καπετάνιοι μᾶς καὶ ὅσοι ἄλλοι εἶναι.

Ἔχομε δὲ ἀπόφασι, παιδιὰ, γυναῖκες κι' ἄντρες,
νὰ σᾶς ὑποδεχθούμενε στοῦ φαραγγιοῦ τὸ δρόμο,

Ἐλπίζομεν εἰς τὸν Θεὸν, ἔχομε θάρρος τόσο
γι' αὐτὸ θὰ πολεμήσωμεν Ἐδῶ σᾶς καλύτεροῦμε
νὰ ἔξηγηθούμενε καλὰ.

Ἔδῶ οἱ ἐπαναστᾶται καὶ Προέδρος ὁ Γούμενος».

(Μονολογῶν)

Τὰ νεῦρα τοῦ θά ταραχθοῦν ἅμα τὴνε διαβάση
μὰ τόσο τὸ καλλίτερο γρήγορα θὰ μᾶς ἔλθῃ
γιὰ νὰ μᾶς πιάσῃ ζωντανούς. .. Δέν θὰ τὸ κατορθώσῃ!

Καλλιὰ θάνατος ἔνδοξος κι' ἐπᾶνω εἰς τὸν Πλάστη
χιροῦμενες νὰ πεταχθοῦν ψιχῆς γυναικοπαίδων
γιὰ τὴν γλυκιὰ Πατριδα μᾶς νὰ τὸν παρακαλέσουν
Πηγαίνω τὴν ἐπιστολὴν στοῦ Γούμενο νὰ δώσω
Καὶ ὁ Μεγαλοδύναμος προστάτης μᾶς ὡς γίνῃ!

(προσεύχεται)

Θεὲ μου φέρε Λευτεριᾶς ἡμέρα καὶ στὴν Κοῦρη
ποῦ τόσα χρόνια πολεμᾷ, πίσω ἀπ' τὸ Σταυρὸ σου
τὸν Τίμο καὶ Κραταῖο. Δῶσε ζωὴ καὶ δύναμι
στά χέρια ποῦ ὑψώνουν τὸ τίμο σημεῖο
τοῦ Λαοκρῆτου μᾶς τοῦ Χριστοῦ. Δύναμι, θάρρος δῶσε.
Τὴ νίκη ὅπου ἔδωκες στοῦ Μέγα Κων)τῖνο
καὶ ἐστερέωσε μ' αὐτὴ τὴν Ἁγία σου Θρησκεία
δὸς καὶ σ' ἐμᾶς τὰ τέκνα Σου, νὰ δοξασθ' ἡ Πατρίς μᾶς

Πάλι, κι' ἂν εἶναι θέλημα στοῦ Μοναστηῖοι μέσα
νὰ μοῖνε Τούρκοι βάσβαροι καὶ νὰ μᾶς τὸ μολύνουν
νὰ κάψουν τὶς εἰκόνας μᾶς νὰ πάρουν τ' ἅγια μᾶς
νὰ πιάσουν γυναικόπαιδα γιὰ νὰ τὰ ἀτιμάσουν.
τὴν πίστι μᾶς ν' ἀλλάζονε τὸ ἅγιο αἴσθημά μᾶς...
...Ἐ' τότε Θεὲ μου θάνατο, θάνατο μᾶς-ε- στείλε.

Θάνατο όμως ἔνδοξο! Γιά χάρι τῆς Πατρίδος
τῆς Ἐθνικῆς Σημαίας μας σ' αὐτόν τόν ἅγιο τόπο
θε νά ζήτησωμ' ὅλοι μας «Ἐλευθεριά ἢ θάνατο».

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ Α΄ ΠΡΑΞΕΩΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

(Στό γραφεῖο τῆς Μονῆς)

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Κορωναῖος

Νά σᾶς εἰπῶ τί σχέδιο ἐσκέφθηκα νά γίνῃ

Βενιανός

Πές το νά τὸ ἀκούσωμε. Σύμφωνοι θάμαστ' ὅλοι

Δακκλάκις—Γαβριήλ

Ναί. Πέστε το. Γιατί ὁ καιρὸς μᾶς βιάζει...

Κορωναῖος

Καθὼς πᾶνε τὰ πράγματα ὁ πόλεμος θά γίνῃ
καὶ ὡς τὸ βράδυ, Τούρκοι ἐδῶ τριγύρω θε νά φθάσουν

μ' ἀπόφασι τ' Ἀρχάδι μας στὰ χέρια των νὰ πέτη.
Κι' ὄρεξι θάχουνε πολλή νὰ πιᾶσουν αἰχμαλώτους
γιά νὰ τοὺς τυραννίσωσι .....

Πολλοὶ

Ἔτσι ποὺ συνηθοῦνε.

Κορωναῖος

Ἐμεῖς δὲ πάλι ὅλοι ἀπόφασι ἐπήραμε
Τουρκοῦ, νὰ μὴν πατήσῃ εἰς τὴν αὐλή τοῦ Ἀρχαδιοῦ
πρὶν σκοτωθῶμε. Ἔτσι, πάτερ Ἠγούμενς;

Γαβριήλ

Ναὶ τὸ ἀποφασίσαιμ' τὸ θάρος μας ὑπάρχει
καὶ θὰ φανῇ στὸ πόλεμο. Ἐξακολούθει ὁμως
τὸ σχέδιο ν' ἀκούσωμε γιὰ τ' ὁ καιρὸς πηγαίνει.

Κορωναῖος

Λοιπὸν προτείνω ὅπως, οἱ στάβλοι ποῦν' ἀπ' ἔξω δὲ
χαλάσουν ἀπ' τὰ θεμέλια, γιὰ τὸ δικὸ μας τὸ καλὸ.
Γιατὶ, ἂν, ὃ μὴ γένοιτο, οἱ Τουρκοὶ πλησιάσουν
καὶ πιᾶσουνε, τοὺς στάβλους μας θὰ βροῦνε πολεμιστροὺς
ἄφοβα νὰ μᾶς πολεμοῦν καὶ δύσκολα θὰ βγοῦνε.

Γαβριήλ

Μποροῦμε κάλλιστα κι' ἐμεῖς ἐκεῖ μέσα νὰ μποῦμε
καὶ μυτηρίζια δυνατὰ νάχωμε. Κι' ἔτσι τότε
νὰ μὴν ἀφήσωμε τσ' ἐχθροὺς κοντὰ μας νὰ σιμώσουν.

Βενιανὸς

Κύριε Κορωναῖε, ἀσφάλεια θὰ μᾶς δίδουνε
οἱ στάβλοι ποῦν' ἀπέξω. Γιὰ πολεμιστροὺς χρήσιμοι!

Κορωναῖος

Ὅμως κακὸ μεγάλο μποροῦν νὰ μᾶς—ε—κάμουνε
ἂν τύχη καὶ τοὺς πάρουνε οἱ Τουρκοὶ εἰς τὴ μάχη
(πρὸς τὸν Ἠγούμενο)

Ἄλλὰ σεῖς διευθύνετε, κάμετε ὅπως θέλετε,
κι' εὐχομαι πλιὸ ὠφέλιμο τὸ σχέδιό σας νάναί.

Ἄλλὰ καὶ ἄλλο σοβαρὸ ἔχω ν' ἀνσκοινώσω.

Γαβριήλ

Ἀκούομε μὲ προσοχὴ μεγάλη. Τί νὰί τ' ἄλλο;

Κορωναίος

Σ' ἂν περὶ τὰ νομίζω πὼς εἶν' τὰ γυναικόπαιδα
ἔδω στὸ Μοναστήρι' ἔπρεπε νὰ τὰ διώξουμε.

"Ἄς πᾶνε σ' ἄλλα μέρη γύρω στὰ ὄρεινὰ χωριά.
Καὶ μόνον ἄνδρες ζωηροὶ καὶ φίλοι τοῦ πολέμου
νὰ μείνουνε μαζί μὲ μᾶς.

Γαβριήλ

Σὲ τοῦτο δίκιο ἔχεις.

Μὰ οἱ τροφές μας ἄφθονες καὶ ἄλλοι τόσ' ἂν ἔλθουν
μαζί μας γιὰ νὰ μείνουνε καὶ γιὰ πολλές ἡμέρες.

Δὲν εἶν' μεγάλη ἀνάγκη νὰ μᾶς ἀδιάσουν τὰ κελιά
καὶ τὰ βουνὰ νὰ πιᾶσουν. Κι' ἐκεῖ θὲ νὰ γλυτώσουνε;

Κορωναίος

Δὲν λέγω ὅτι οἱ τροφές ἴσως νὰ μὴ μᾶς φθάσουν.

Φρονῶ ἴμως οἱ γυναῖκες πρέπει νὰ λείψουν ἀπ' ἔδω.

Γιατὶ, παίνομε καὶ τό δύσκολο, ἂν Τούρκοι μποῦνε μέσα,

οἱ ἄνδρες ὅσοι ζωντανοὶ θάχουν μείνει ὡς τότε,

ν' ἀτιμασθοῦν δὲν ἔχουνε φόβον ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

Ἄλλ' οἱ γυναῖκες, τὰ παιδιὰ; Τὶ μέλλ' νὰ ὑποφέρουν

ὅταν σὲ χέρια βάρβαρα σ' ἀνθρώπους ἀκαθάρτους

πέσουν χωρὶς νὰ θέλουνε; Γι' αὐτὸ λοιπὸν ἴπιμένο

νὰ φύγουν ὅλα ἀπ' ἔδω μόνους νὰ μᾶς ἀφήσουν

Τὶ λὲς Παπᾶ—Μαρουλιανέ;

Παπᾶ—Μαρουλιανὸς

Κι' ἐγὼ ἴμαι συμφωνότατος στὴ γνώμη σ' ἀρχηγέ μου
τίς ἀτιμώσεις σκέπτομαι ποὺ μέλλει νὰ ὑποστοῦνε.

Γαβριήλ

Ἄλλὰ, ἐκτὸς κινδύνου θὰ εὐρεθοῦν εἰς τὰ χωριά

τ' Ἀρχάδι ἂμ' ἀφήσουν; Μάλιστα περισσότερὰ

φρονῶ ὅτι θὰ πάθουν. Ψωμί, φαί δὲν θάχουνε

ἄφθονο ὅμως κόψο, ποὺ θὰ τοὺς στέλνει ἄδιστα

στὸν Ἀδη θὲν δὲ θέλουν.

Παπᾶ—Μαρουλιανὸς

"Ἄς ζητηθῆ ἡ γνώμη των νὰ δοῦμε τὶ θὰ ποῦνε.

Γαβριήλ

Νά ζητηθῆ. Σὺ Βενιανὲ ἐρώτησέ της ὅλες
Τι θέλουνε καλλίτερο, νὰ μείνουν ἢ νὰ φύγουν;

Σὺ Δασκαλάκι, ὄρισε μιὰ βάρδια νὰ φυλάσῃ
εἰς τὸν Γιαλοῦρο ἀντίκρουτα· κιὰν ὁ ἐχθρὸς προβάλλῃ
κι' ἔρχεται καταπάνω μας, γιὰ σύνθημα νὰ παίξῃ
τρεῖς μπαλοθιῆς. Κ' εἰς τὸ Κορὲ ὄρισε ἄλλη βίρεια.

Δασκαλάκις

Καλὰ. Πηγαίνω. Ἡσύχαζε. Θὰ γίνῃ ὅπως εἶπες.
(φεύγει)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ**Κορωναῖος**

Πιστεύω ὅτι ὁ καιρὸς θὰ δείξῃ, ἂν ἡ γνώμη
ποῦ σᾶς προτείνω σήμερο εἶναι ὀρθὴ ἢ ὄχι
Ἐγὼ θὰ φύγω παρευθὺς θὰ πλῶ πρὸς τ' Ἀμάρι
νὰ βοῶ βοήθεια ἀρκετὴ ἀπ' τὰ χωριά ἀπ' ἔξω
καὶ τὸ πρωτὶ θὰ φθῶ ἔξω ἐνίσχυσι νὰ δώσω.
Τὸν Δημάκόπουλο Φρούραρχο εἰς τὴ Μονὴ ὀρίζω
θ' ἀφήσω καὶ ἐθελοντῆς. Ἄν δὲ προφθάσουν Τοῦρκοι
καὶ σᾶς πολιορκήσουνε, ἀπ' ἔξω ἔδω στους λόφους
θὰ βρίσκωμαι νὰ πολεμῶ Ἔτσι δὲ οἱ ἐχθροὶ μας
ἀνάμεσα σὲ δυὸ πυρὰ θὰ εὔρεθοῦν, ὁπότε .....

Παπᾶ - Μαρουλιανὸς

Θ' ἀναγκασθοῦν νὰ φύγουνε οἱ Τοῦρκοι χωρὶς ἄλλο
χωρὶς φόβο πλιὸ ὕστερα νὰ πατηθῆ τ' Ἀρχάδι.

(εἰσέρχεται ὁ καπετάν Βενιανὸς)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ**Βενιανὸς**

Ἄπαντησι σοῦ πέμπουνε γυναῖκες καὶ κοπέλα
«Δὲν τό κουνοῦνε ἀπ' ἔδω. Μαζὶ ὅλες θὰ μείνουν
κι' ὅ,τι γενοῦμε θὰ γενοῦν κι' αὐτές μὲ τὰ παιδιὰ των.
Μὰ καὶ δουλειὲς θὰ κάνουνε. τουφέκια θὰ γεμίζουν
νερό, ψωμί θὰ κουβαλοῦν ὄντε θὰ πολεμοῦμε.

Καὶ ζόρικ' ἂν τὰ δούμενε κι αὐτὲς θὰ πολεμήσουν
φτάνει τουφέκια νάχουνε». Ἔτσα μοῦ παραγγείλαν
νὰ σᾶς σὲ πῶ.

Γαβριήλ

Καλὰ, ἄς μείνουνε σᾶν θέλουν.

Κύριε Κορωνάϊε. Ξέρετε τὴ κατάστασι

Βοήθεια νὰ φέρετε ὅσο μπορεῖτε πιό πολλή

Κορωνάϊος

Μά ἀκριβῶς πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν θὰ φύγω τόξα.

Παπᾶ - Μαρουλιανός

Κι' ἐγὼ ἀκολουθῶ σας. Στὸ Κάτω-μέρι θὰ διαβῶ

νὰ ἐτοιμάσω ἄντρες. αὐριο ἐδῶ θὰ ἴμα πε

Βενιανός

Εἰς τὸ καλὸ, κύριε Ἀρχηγέ, καὶ γρήγορα νὰ φθάσης
μ' ὅσους μπορέσης πιό πολλοὺς.

Κορωνάϊος

Ἐδῶ θ' ἀνταμωθοῦμε

Πολὺ προῖ Ἠγούμενε καὶ θάρρος, μὴ φοβεῖσθε.

(ἀπορχιρετοῦν κκι φεύγουν)

(εἰσέρχεται ὁ Κοῦβος)

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Βενιανός

Οὔλοι θὰ τὸ κατένε δὰ οἱ Χριστιανοὶ τοιγύσω
πὼς κάμαμε ἀπόφασι νὰ μείνωμε στ' Ἀρχάδι.

Κοῦβος

Κιαμὲ δὲ θὰ τὸ μάθανε; Μὰ δὲν εἶναι κι' ἀνίγκη
νάρθουνε οὔλοι νὰ κλειστοῦν μαζί με μᾶς ἴδῶ μέσα.
Ἄπ' ὄξιο ἴδῶ νὰ βρίσκωνται νὰ μᾶς - ε - βοηθοῦνε
θὰ ἴναι τὸ πιὸ καλύτερο. Μὰ εἶδες καὶ τὸ Γούμενο
κουράγιο ἀπὸ τῶχει;

Βενιανός

Κιοῦλα τὰ παληχάγια

Θαορεῖς καὶ σὲ ξεφάντωσι μεγάλη θὲ νὰ πᾶνε.

Ἄ! νὰ καὶ τὸ Γιαμποῦ. Ἔ Κωνσταντῆ

Κουβος

Γιαμπού! Ίντα φερες; Ίντα ῥουσες;
Ποιός σέ ζυγώνει καί γλακᾶς; Ἐλα καί πές μας προᾶμμα.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ**Γιαμπούς (εἰσερχόμενος)**

Πορίσετε εἰς τὴν αὐλὴν ν' ἀκούσετε μαντάτα
ἀπὸ τὰ λέν τοῦ Γούμενου, μανάδες καὶ χηράδες.

Μιά γυναικοπαρῶα... τοῦτο γυναῖκες καὶ παιδιὰ
καὶ ἔχουν καὶ καπετάνισσα μιά ἀπὸ τὴν Ἄμνατο
Δασκαλοπούλα τὴν - ε - λέν.

Οἱ ἄλλοι

Χαρίκλεια ἴν τὸνομα της.

Γιαμπούς

Ἐβάλανε τὸ Γούμενο στὴ μέση καὶ συγκόβγουν....

Ἄλλες τόνε παρακαλοῦν καὶ ἄλλες τοῦ μανίζουν

Ἄρθα κοφτὰ τοῦ τῶπανε. Τουφέκια θέλομ' ὅλες

Δὲν τὸ κουνοῦμεν ἀπὸ ἴπα. Νά τὸ κατῆς. Φρουκάσου,

ὅπου οἱ γιάντρες μας καὶ μεῖς, θὰ βοηθοῦμεν ὅλες

κι' ὅ,τι περνᾷ ἀπ' τὴ χέρα μας. Μπάλες—νερὸ—μαροῦτια....

(βλέπων πρὸς τὰ ἔξω) Ἄδάμη γιὰ ποῦ τῶβαλες; Ἐλα....

Ἄντες στὴ βάρδια.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ**Ἄδάμης (εἰσερχόμενος)**

Ἄιντε Γιαμποῦ. Ἀκλούθα μου. Ἄιντες στὴ βάρδια κάτω

Τὴ καπετάνιος ἄφησε νὰ κάνουνε κονγκρέσα

μαζὶ μὲ τὸν Ἠγούμενο καὶ τὸν ἔδελοντὴ μας

τὸν ἀντρειωμένο Φρούραρχο.

Κουβος

Τὸ Δημακόπουλο μας;

Ἄδάμης

Μωρὸ Πανλῆ, ἀντὶ κι' αὐτὸς, τοῦ γερακιοῦ μάθιαι ῥχει

Ἄντρες γερός, τὴ μάννας γιός, καὶ μέ καρδιά....

Κιαμὲ τὰ παληκάρια του;

Βενιανός

Είδες τὸ ἔθελοντιές του;

Ἄδამης

Παιδιά γερά, καὶ ὄμορφα, οἴλοι γι' ἔθελοντιές του,
κι' ἔχουν καρδιά... ζωννό, κι' αὐτοί...

Ὅλοι

Σάν καὶ τὴν ἑδιζή σου!

Ἄδამης

Ἔ! ἄς τε τον τὸν χωρατᾶ! Ἄϊντε Γιαμποῦ στή βάρδια
Κοῦβος

Πᾶμε καὶ μεῖς εἰς τὴν αὐλή

(Ἀπέρχονται Ἄδამης καὶ Γιαμποῦς)

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

(Εἰσέρχονται γυναῖκες μερικές)

Α' γυναῖκα

Κ' ἴντα γράφενε τοῦ Πασσᾶ ὁ Γούμενος μπρ' Ἐλένη

Β' γυναῖκα

Ὁ ἄντρας μου ἔλεγε ἐδᾶ, ἄσκημα τὰ χαμπέρια,
γιατὶ γράφεν ὁ Γούμενος ἀνάντια στή γνώμη
τοῦ Μουσταφᾶ Πασσᾶ.

Γ' γυναῖκα

Ναὶ ἄκουσα νὰ λένε

πὸς τοῦ μηνύσανε, γροικᾶς, κιανένας μας δὲ φεύγει
κι' ἐπὰ θὰ τὸ ἀνιμένουνε τὸ πόλεμο ν' ἀρχίζουν.

Δ' γυναῖκα

ᾠ! Παναγία Δέσποινα, τὴ Χριστιανούς λυπήσου
κάμε γιὰ τὰ παιδιά μας, μὰ τὸσα ἄλλα χ' ἴσαμε
σὲ βάρδιες, σὲ πλασκίγια, σὲ πόλεμους.
ἐνῶ περῶ ἄλλη γοηὰ σκυρτή

Ποῦ πᾶς καλά;

Γρηά

Στὴν ἐκκλησιὰ ν' ἀνάψω ἵνα κερᾶκι
νὰ κάμω τὴν μετάνοιες μου καὶ νὰ παρακαλέσω,

Γαβριήλ — Ἡγούμενος Ἀρκαδίου.
8 Νοεμβρίου 1866

"Αίντες τε, μπρὲ μου, οὐλές σας. Φωνιάξετε καὶ τὸ ἄλλες

Γυναίκα

"Ε!! κακορίζικη, λαλά!! Γραφτὸ σου ἴτανε πάλι
νὰ πάθης κι' ἄλλα βάσανα!! (σκύβει σι' αὐτὴ τῆς)

"Ακου, λαλά Φρουκάσου!!

Παράκλησι θὰ κάμουμε σὲ λίγο οἱ Πατέρες
στὴν ἐκκλησιά: καὶ οὐλές μας θὰ πᾶμε καὶ μετάνστιες
θὰ κάμουμεν στὸ Θεό.

Γρηὸ (φεύγουσα)

"Γκειὰ θενὰ μὲ βοῆτε.

Βοήθησε τῶν Χριστιανῶν .... Θε' μου..... Συχώρησέ μας.

(ἀκούεται τὸ σημαντήρι τῆς ἐκκλησίας)

Α' γυναίκα

Παίξει τὸ σημαντήρι "Αίντεστε εἰς τὴν ἐκκλησιά
Α! νά καὶ τὴ Χαρίκλεια τὴ Δασκαλάκι. "Ερχεται

Β' γυναίκα

Τὴ Καπετάνισσά μας; Σωστὴ ἀντάρισα. "Αφῶβη
Στὴ βάσδια ἔχθες τὸ βράδυ ἐπήγαινε μὲ ἄλλες δυό,
"Ο ἀντρας μου μοῦ τόπε.

Γ' γυναίκα

"Εμπήνετε στὴ ἐκκλησιά

"Αίντεστε—πᾶμενε κι. ἐμεῖς.

"Ολες

Θε' μου βοήθησέ μας.

(φεύγουν)

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΩΗ

(εἰσέρχονται Γαβριήλ καὶ "Οπλαρχηγοί)

Γαβριήλ

Φυλάσσ' ἢ βάσδια τακτικά;

Δασκαλάκις

"Ὡς μοῦπες ἔτσι ἔκαμα καὶ τόπου στοῦ Γυαλοῦρου
καὶ στὸ Κορέ φυλλίονε, ξέρουνε τί θὰ κάμουν
σὰ ξεπροβάλλη ὁ ἐχθρὸς νᾶρχετ' ὅθε τ' "Αρκάδι

Γαβριήλ

Σὲ ὅλα εἴμαστ' ἑτοιμοί. Τὸ σχέδιο γνωστὸ ναι.

Ἐμπιστοσύνη ἔχομε στὶς βάρδιες ποὺ φυλάσσουν.
 Εἶναι ἀπομεσήμερα, τρεῖς ὥρες ἄμερα ἄκομη
 ὁ Δημῆκόπουλος ἐδῶ Φρούραρχος τῆς Μονῆς μας
 Ὁ Δασκαλάκις μὲ πολλοὺς στὴ Δυτικὴ τὴ Πόρτα
 θὰ κινονίσετε, ὁ ἔχθρος νὰ μὴ μᾶς πλησιάσῃ
 ἄλλοι εἰς τὸ Μεγάλο Δροῦ, ἄλλοι πέρα στάλωνι,
 στὰ Κυπαρίσσια μερικοὶ χροιάζονται γιὰ νᾶναι,
 καὶ πρὸς τὴ Καστρονόπορτα κ' εἰς τοῦ Κορὲ τὴ μπάντα,
 ἔμεῖς θὰ τριγυρίζομε καὶ ὅ,τι κἀν ἀνάγκη
 θὰ φέρνομενε εἰς τὴ στιγμή. Οἱ γυναῖκες θὰ βοηθοῦνε

Δημῆκόπουλος

Κι' ὅπου ἔναι ἡ θέσι δύσκολη, ἐκεῖ θὲ νὰ πηγαίνουν
 ἄλλοι νὰ δίδουν ἐνίσχυσι, καὶ ὅ,τι εἶν' ἀνάγκη.

Γαβριήλ

Στὴν ἀποθήκη ὁ Χατζῆς θὰ βροῖσκει' ὄλο ἕνα
 Τὰ ὄπλα νὰ λαδώσωμε, μπαλάσκες νὰ ζωοθοῦμε
 καὶ οἱ τεστέδες δίπλα μας. Ὅλα μαζί ἀπ' ἔξω
 τὰ παληκάρια νᾶρθουνε, τὸ σχέδιο νὰ μάθουν.

Δημῆκόπουλος

Ἐγὼ πηγαίνω στὴν αὐλὴ νὰ βρῶ τοὺς ἄελοῦς μου
 τὸ σχέδιο νὰ τῶν εἰπῶ καὶ νὰ τοὺς ἐτοιμάσω.

Δασκαλάκις

Μαζί κι' ἐγὼ ἔρχομαι ἐκεῖ, εἰς τᾶλλα παληκάρια
 νὰ δώσω' ὅτι χροιάζεται.

Γαβριήλ

Καὶ ὁ Παπᾶ—Κραγιώτης;

Δασκαλάκις

Πάνω στὴ βάρδιτα βροῖσκειται μὲ Μυλοποταμίτες
 μὲ παληκάρια ἑξακουστὰ μὲ τὸ Ντελεῖ, —τὸ Δράκο,
 κι' ἄλλα ἄπο δῶ κοντά, ἀπὸν τὸ Κάτω—μέρι

Γαβριήλ

Καλὸ. Λοιπὸν πηγαίνετε μὲ γέλιο εἰς τὰ χεῖλη
 καὶ πὲς τε τὴν ἀπόρασι, πὲς τε τὰ σχέδιά μας
 (πρὸς τὸν Βενιανὸν) Ἄ! Βενιανὲ! Ἐρὲ τὸ Χατζῆ εἶ-
 ναι στὴν ἀποθήκη
 μοιράσετε ψωμὶ, τυρὶ, κρασί καὶ ὅτι ἄλλο

βρίσκεται καὶ χρειάζεται σ' ὄλους γυναῖκες κι' ἄντρες,
 ἔπειτα ὄλους σας ἐδῶ σὰς περιμένω. Θύραρος.
 (ἀπέρχονται ὄλοι)

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

Γαβριήλ (μονολογῶν)

Τὰ πάντα εἶν' ἔτοιμα. Ὅλα ἐνιάξει εἶναι.
 Μονάχα περιμένωμε τὸ πότε θὰ φανοῦνε
 ἂν τύχη κι' ἔλθουνε ἐδῶ οἱ ἄπιστοι ἐχθροὶ μας.

(**Προσεύχεται**) Θεὲ καὶ Παναγία μου δύναμι μᾶς—ε—δῶσε
 τὰ τιμημένα ὄπλα μας νὰ βγοῦνε νικηφόρα.
 Γυναῖκες νὰ γλυτώσουνε ἀπὸ βαρβάρων χέρια
 καὶ δοῦλες νὰ μὴ γίνουνε σὲ τούρκικα χαρῆμα
 γιὰ νὰ σωθῶ ἡ τιμὴ των. Μικρὰ παιδιὰ νὰ λυτρωθῶν
 ἀπὸ τὰς ἀτιμώσεις καὶ τὰ βασανιστήρια ἀγροῶν Ἀρναούτων
 ποὺ θέλουνε εἰς τὸ ζυγὸ γιὰ πάντα νὰ μᾶς ἔχουν.
 Τιμὴ, ζωὴ δὲν ἔχομε οὔτε καὶ προστασία.
 Μ' ἕνα φυσέκι μοναχὶ μᾶς πέρουν τὰ χωράφια
 μᾶς πέρουν τὶς κοπέλλες μας τὶς ἀγιοβαφτισμένες
 νάχουν γεννιὴ Χριστιανικὴ καὶ φλέγ' ἀπὸ τὴ Κρήτη
 γιὰ νὰ γεννοῦν παιδιὰ γερά, μ' αἰσθημα στὴ καρδιά των.

Ὅχι! δὲν εἶν' αὐτὴ ζωὴ. Καλλιτέρα νὰ λείψη,
 Καλλιτέρα ὁ θάνατος παρὰ σκλαβιά σὲ Τούρκους.
 Καλλιτέρα ἐλεύθεροι νὰ ζήσωμε μὴν ὄρα,
 παρὰ στοῦ Τούρκου τὸ ζυγὸ. ...

(ἀκούονται τρεῖς πυροβολισμοὶ)

Ἄ! τὸ σύνθημα..... Ἐφάνηκαν οἱ Τούρκοι.....

(εἰσέρχονται Ὅπλαρχηγοὶ)

Ὅλοι

Ἠγοῦμενε τὸ σύνθημα τῆς βάρδιας
 Τούρκοι φανῆκαν. Ἐρχονται....

Γαβριήλ

Καθένας στὴ δουλειὰ του
 τὴ θέσι του! Μὲ τσ' ἄντρες του! Ἐφτάξεν—ε—ἡ ὄρα.
 Εμπρὸς μὴ δειλιάσωμε. Θάρρος. Ἐτοιμα ὄλα.

Δημακόπουλος

Εἶμεθ' ἀπόγονοι καὶ μετὶ ἐνδόξων προπατόρων
(ἀναχωροῦν)

Γαβριήλ

Τίμει Σταυρὸ Βοήθει,

(Πίπτει ἡ αὐλαία)

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΠΡΑΞΕΩΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

(Ἀλλή Μονῆς)

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

(εἰσέρχονται Γαβριήλ καὶ Ἀδάμης)

Γαβριήλ

Ἀδάμη εἶδες τὸν Παυλῆ; Ποῦ ἔμεινεν ἀπόψε;

Ἀδάμης

Μαζὶ στὴ βάρδια εἴμαστε κι' ἀκόμη τώρα 'καὶ 'ναι.
Τοῦτο τὸ γράμμα ἔφεραν εἰς τοῦ Δημακοπούλου
καὶ μοῦ παρ' ἀγγελίαν ἔσα's νὰ βοῶ νὰ σᾶς τὸ δώσω
(τὸ δίδει) Τὸ ἔφερ' ἔνια; Χρ' στ' ἀνὸς ἀπὸ τὰ κάτω μέρη
πὸ παρ' ὀλίγο νὰ πιασῆ ἀιχμάλωτος σισὴ Τούρκους.
Μπόρσεν ὁμως κι' ἔφυγε μὲ κίνδυνον μεγάλο

(Ὁ Ηγούμενος σχίζει τὸν φάκελλον καὶ ἀναγινώσκει)

Γαβριήλ

Ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο 'ναι. Οἱ χοῖστιανοὶ μᾶς γράφουν
πὼς ἔρχεται ὁ Μουσταφᾶ Πασσᾶ; νὰ ἐνωθῆ μὲ τούτους.

Στὴ χώρα οἱ Τοῦρκοι μάθανε τὴ χθεσινὴ μας νίκη
κι' ἐλύσσαξαν ἀπὸ θυμὸ, ὄρκισαν τὸν Παισᾶ τὸν
νὰ πάσῃ ἀφθονο στρατὸ, νάρθη κι' ὁ ἴδιος ντρέτι
ἔδῳ, νὰ κάψουνε οὐλοὺς μας μαζί δὲ καὶ τ' Ἀρχάδι.

Πῆς εἰς τὸ Δημακόπουλο καὶ εἰς τὸ Δασκαλάκι
νάρθουν ἔδῳ ἀμέσως. Ἐσένα, ὅποιος σὲ ῥωτᾷ
τὶ ἔγραφε τὸ γράμμα, λέγε, ὅτι βοήθεια
ἀπ' ἔξω θ' ἴ μᾶς φέρουνε οἱ ἄλλοι Καπετάνιοι.
Κοίτησε σὺ τὸ μυστικὸ. Πήγαινε πῆς τὸν νάρθη.

Ἄδης

Πηγαίνω. Μείνε ἡσυχος Ὅ,τι ἔπερ θὲ νὰ γίνῃ.
(ἐπέρχεται)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

(Γαβριὴλ μονολογῶν)

Ἡ μέρα ποὺ ἐπέρασε, πῆνε καλὰ γιὰ ὄλους
ποὺ μέσ' τ' Ἀρχάδι βρέθηκαν. Μὲ ὄλη τὴν ἀνδρεία
ποὺ δεῖξαν ὄλα τὰ σκυλιὰ, τοὺς στάβλους γιὰ νὰ πιάσουν,
κι' ἔκαμαν τῆς ἐφόδου τὸν γιὰ νὰ μᾶς ἐκτοπίσουν,
ὄμως δὲν τὰ κατάφεραν, ὀπίσω ἔγυρισαν
κλαφῆκαν ἄιμα κορμιὰ στὶς δέτες ξαπλωμένα.

Στοὺς στάβλους μέσα βρίσκοντο ἄξια παληκάρια
ποὺ δὲν δειλοῦν τὸ θάνατο. Λεβέντηδες, ἀνδρεῖοι,
ἀπὸ τὸ Μυλοπόταμο, τ' Ἀμάρι, Κἄτω μέρη.

Ἄϊ Βασίλη—Ρέθεμνος τριγύρω ἀπ' τ' Ἀρχάδι
Ἄλλοι στὰ Κυπαρίσσια μας φωθιά διδαν καὶ πῆραν
μὲ μιὰ φωνὴ «ἀπάνω των, ἀπάνω, θὰ σᾶς φᾶμε»

Μὰ καὶ ὁ Δημακόπουλος μὲ τοὺς ἐθελοντῆς τὸν
σὴν λεοντάρια μάχουνταν εἰς τὴ ραμμὴ τὴ πρώτη.

Ἐνδεκα ἐπληρώθησαν καὶ τρεῖς ἐσκοτώθησαν.

Ὡς τόσο ὄμως βράδνασε, ἡ μάχη διεκόπη
γιὰ νὰ ἀρχίσῃ σήμερα μὲ πλὴν μεγάλη λύσσα...

(εἰσέρχεται Δημακόπουλος—Δασκαλάκης)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Οἱ δύο

Εἴμεθα καὶ οἱ δύο μας εἰς τὰς διαταγὰς Σας.

Δασκαλακίς

Τὸ γράμμα ἀπὸ ποῦ ἔτονε;

Δημακόπουλος

Σὰν σκεπτικό σὲ βλέπω.

Τί; ἔγραψεν; Εὐχάριστα;; Αὐσάρεστα;;

Γαβριήλ

Ἄκουστε:

Ἔπειτα τὸ διαβιάζετε ἂν θέτε καὶ οἱ δυὸ σας.

Μοῦγραψαν ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο, σὲ Σᾶ; (**δεικνύει τὸ Δημ.**) μάλιστα γράφουν

ὅτι ἐπὶ χιλιάδες, ἀντίστες καὶ στρατὸς μαζί
ἔρχονται πρὸς τ' Ἀρκάδι. ἐκδίκησι νὰ πάρουνε
γιὰ κεῖνο ποῦπαθαι ἐχθὲς οἱ ἄλλ' ὁμόθησοι τῶν.

Τὸ Μουσταφᾶ, τὸν ἴδιο τὸν Πασσᾶ, ἔχουνε Ἀρχηγὸ τῶν.

Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς σᾶς φώναξα, νὰ σᾶς τὸ πῶ. Ὅριστε

(**δίδει τὸ γράμμα πρὸς ἀνάγνωσιν**)

Δημακόπουλος

Δὲν εἶν' ἀνάγκη ἀκούσαμε τί γράφει Μόνο βιάζει
νὰ καταστρώσωμεν εὐθὺς τὸ σχέδιο Ἀμύνης

Γαβριήλ

Τοῦτο ἀκριβῶς ἐσκέφτουμον. Ἄκουστε, τί λέγω.

Τὰ παληκάρια ὄλ τ, μαζί μὲ μᾶς νὰ εὐρεθοῦν
στὶς ἴδιες θέσεις ποῦσαν, ὅπως καὶ χθὲς. Μὰ ἀμυνόμεν' ὁμως
ὄχι πλιά, ἐπιθετικοί. Γιὰτ' εἵμαστε ὀλίγοι.....

Μόνο δὲ ἐν ἀνάγκη ν' ἀφίνωμε τίς θέσεις μας

κι' ὅπου πλιά βία θᾶναι, ἄλλοι ἀπὸ κοντιότερα
βοήθεια νὰ δίδουν. Βόλια, μαρούθια πληθειῶ,

νερὸ, ψωμί καὶ ἄλλα ὅσα ἔν ἀνάγκη γύρω μας

θὰ βρίσκονται περίσσα. Αὐτὸ δουλειά τῶν γυναικῶν

καὶ τῶν παιδιῶν θὰ εἶναι. Ἄνδὲ καί, ὃ μὴ γένοιτο .

οἱ Τοῦρχοι κατορθώσουν καὶ πιάσουνε τίς θέσεις μας,

καὶ πίσω μᾶς - ε - διώξουν, τότε μέσα εἰς τὴν αὐλή

ἄς τοξέσωμε νὰ μποῦμε, τίς πόρτες ν' ἀμπαρῶσωμε

καὶ μὲ μεγάλες πέτρες καλὰ νὰ στερεώσωμε

ὅπου νὰ μὴν ἀνοίγουν. Κι' ἀπὸ μασγάλια τῶν τοιχῶν

κι' ἀπὸ τὰ παραθύρια νὰ παίζωμεν ἐπάνω τῶν

ἄροβα νὰ κεντοῦμε τὰ τιμημένα ὄπλα μας.
Τὶ λέτε γιὰ τὸ σχέδιο; Ἔχει ἄλλο νὰ πῆτε;

Δημακόπουλος

Πολὺ ὄρατο εἶναι, κι' ἐξ ἀνάγκης ἄς γενῆ.
Οἱ ἄλλοι Καπετάνιοι πρέπει νὰ εἰδοποιηθοῦν
νὰ ξέρουν τί θὰ κάνουν.

Δασκαλάκις

Καὶ οἱ γυναῖκες κι' οὔλοι

Γαβριήλ

Τὸ ἔχω αὐτὸ ὑπ' ὄψιν μου. Τώρα δὲ σεῖς οἱ δύο
στο Βενιανό, εἰς τὸν Παυλῆ, εἰς τὸν Παπα-Κρασιώτη
στο γέρο τὸ Νεόφυτο καὶ στ' ἄλλα παληκάρια
εἰπέτε το τὸ σχέδιο, τὸ γράμμα ὅμως ὄχι....

Ὁ ἥλιος εἶναι ὥρες, πού βγήκε, ὅμως σκοτεινά....
τὰ σύνεφα, μαυροῖλα, μεγάλη, ρίξανε στὴ γῆ.

Δασκαλάκις

Βρέχει καὶ ψυχάλιζει.

Δημακόπουλος

Οἱ Τοῦρκοι ὅμως ἠσυχάζουν !!

ἀντικρυνὰ μας βρίσκονται. Φαίνεται τὴ βοήθεια
θὰ περιμένουν γιὰ νὰ ρηθῆ, καὶ ἔπειτα ἀρχίζουν.

Γαβριήλ

Ἐξάπαντος τὸ Μουσταφᾶ κι' αὐτοὶ θὰ περιμένουν.

Δὲν ἐξηγεῖτ' ἀλλοιῶτικα Κοντεύει μεσημέρι.

Οἱ βάθδιες μας καλὰ ναι;

Δημακόπουλος

Ἄλλάζουν τακτικώτατα. Ὅλα ἐν τάξει εἶναι

διόλου μὴν ἀνησυχῆς.

Δασκαλάκις

Πᾶμε νὰ παραγγεῖλωμε.

Τὸ σχέδιο εἰς τὸ ἄλλους νὰ ποῦμε. Μὴν ἀδვიοῦμε.

Ἀπέρχονται κι' οἱ δύο

ἀντιθέτως εἰσέρχεται ὁ Ἀδάμης τρεχάτος

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ἀδάμης

Τὸ μυστικὸ μας τῶμαθαν οὔλοι καὶ οὔλες κι' οὔλα.

Γαβριήλ

Καὶ πῶς Ἀδάμη; Καὶ γιατί; Γῶπες; Δέν τὸ πιστεῶω!

Ἀδάμης

Δέν εἶπα προἄμια.

Μονάχο του προδόθηκα. Χιλιάδες τοῦοκοι ἦσαν
καὶ ἑσαντιρώνουν γύρω μας. Γεμίσαν τὰ κορφάλια
τριγύρω μας, κ' εἶναι πολλοὶ, μελιντακιὰ οἱ σκύλοι
καὶ μὲ κανόνια ἔρχονται μαζί κι' ὁ ἴδιος ὁ Πασσᾶς

Γαβριήλ

Πῆς τοῦ Χατζῆ στήν ἐκκλησιά παράκλησι νὰ κάμω.

Ἔμεις πάλι πλιὸ ψύχραιμοι. Στὴ θέσι του καθένις
τὸ σχέδιο ἔναι ἔτοιμο. Τὸ σύνθημα τὸ ἔξορσι
«Ἐλευθεριά ἢ Θάνατος»

(ἀκούεται σάλπιγξ)

Εἶν' τοῦ ἐχθροῦ μας σάλπιγγα στὰ ὄπλα προσκαλεῖ τους
Καὶ μεῖς τὸ ἴδ.ο ἄς κάμωμε. Πᾶμε.

[τοὺς προλαμβάνει ὁ Κούβος τρεχᾶτος]

ΣΚΗΝΗ ΜΕΜΤΗ

Ἦ σάλπιγγα σ' ἔτρομάξε Κούβε;

Κούβος

Προσβεία πέμπει

ὁ Μουσταφᾶ Πασσᾶς καὶ περιμένει ὄζω

Ζητᾶ δὲ τὴν παράδοσι Μοναστηριοῦ κι' ἀνθρώπων

μέ ὄρο, νὰ μὴ πάθωμε τίποτε, λέει, οὔλοι.

Στὴ πόρτα περιμένουνε ἀπάντησι νὰ δώσῃς

Γαβριήλ

Παράδοσι; Πατριδος καὶ Θήρησείας; Ὅχι! Ποτέ;

(εἰσέρχεται Δημακόπουλος καὶ ὄπληρηνοῖ)

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Δημακόπουλος

Ὁ Ὁ Ἕλλην παραδίδει μόνο στὸ Πλάστη τὴν ψυχὴ

τὸ σῶμα θυσιάζει εἰς τὸν βωμὸν τῆς Λευτεριάς.

Γαβριήλ

Ναὶ Φρούραρχε. Παράδοσι ποτέ δὲ θὰ τῶν κάμω.

Καλλίτερα ὁ θάνατος. Φρουρὸ τῆς ἀποθήκης ἔδω

ὄρισε, τὴν ἀμέσως, καὶ πᾶμε στὴ Προσβεία του
 νὰ ποῦμε νὰ γυρίσῃ. Ἄς σκοτωθοῦμεν ὅλοι μας
 Παράδοσι ὁμῶς ποτὲ, ποτὲ ἐγὼ δὲν ἀνω.

(Ἐξέρχονται ὅλοι πλὴν τοῦ Δημακοπούλου)
 (εἰσέρχεται ἕνας ἐθελοντής)

(Φωναὶ ἔξω ἀκούονται) «Πίσω ἢ Προσβεία» Πίσω
 «Νὰ φύγετε». «Ἐπὶ θὰ μετοηθοῦμε»
 «Ἐδῶ σᾶς περιμένουμε» Ζήτη ἢ Λευτεριά μας»
 (πρὸς τὸν ἐθελοντήν)

Δημακόπουλος

Μεῖνε ἐπὺ φρουρὸς ἐδῶ τῆς ἀποθήκης
 καὶ ὅτι ζητήσουν δίδε τα. Μπισοῦτι—βόλια. Φεύγω.
 (Ἐθελοντὴς σκοπός, φρουρὸς τῆς ἀποθήκης)
 ὁπότε ἀκούεται σάλπιγξ)

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

Πᾶνος Ἐθελοντῆς (μονολογῶν)

Στὰ ὄπλα κράζ' ἡ σάλπιγγα. Ἡ μάχη θὰ ἀρχίσῃ.
 Θεέ μου ὅπως καὶ ἡ χθεσινὴ ἔτσι νὰ τελειώσῃ.
 Ἐγὼ σὺν σου, ἄτιμη γεννιά, σήμερον θεὸς νὰ μάθῃς
 πὼς πολεμοῦν οἱ Κρητικοί, πὼς οἰχνοῦνε τὶς μπάλες,
 Ἐθελοντῆς καὶ Κρητικοὶ ἀκόμη καὶ γυναῖκες.
 Θὰ δῆς τὰ καριοφύλλα, μὲ μπλεξίδια ἴσημοτὰ
 ἐπάνω σας νὰ οἰχνοῦνε. Μαχίρια, γιαταγάνια
 σὲ κόκκαλα θὰ τρίξουνε. Αἷμα πολὺ θὰ χύσουν.
 [ἀκούεται σάλπιγξ πάλιν]

Ἐ! χωρὶς ἄλλο πόλεμο, ὁ Μουσταφᾶς θ' ἀρχίσῃ.
 Παράξενο μοῦ φαίνεται οἱ ἔξω Κιπρινοί, τὶ γίνηκαν.
 Δὲν φαίνονται. Ποῦ νὰ ναι ὁ Κορωναῖος; Οἱ ἄλλοι;

[ἀκούεται κίνησις]

Ἄκουὸ κίνησι πολλή. Θάναι τὰ παληκάρια...
 (πικρατηρῶν)

..... Ἄ! ὄχι. Γυναικόπαιδα στὴν ἐκκλησία τρέχουν
 Παράκλησις θεὸς νὰ γενῇ. Θεέ μου βοήθησέ μας
 νὰ βγοῦμε πάλιν νικηταί, τ' Ἀρκαδί νὰ γλυτώσωμ.
 (ἀκούονται ἀκροβολισμοί)

Τὸ σύνθημα τῆς μάχης. Γίνου προστάτης μας Θεέ
 κάμε τ' Ἀρκαδί νὰ γενῇ στὸν κόσμον Λοξασμένο

στην ιστορία να γραφῆ πὸς ἦλθαν δυὸ Πασσαίδες
 μὲ χιλιάδες τὸ στρατό, τουφέκια, καὶ κανόνια
 νὰ πολεμήσουν Ἕλληνας πού γιὰ τὴν Λευτεριά των
 χροῖνα καὶ χροῖνα μάχονται καὶ βάσανα ὑποφέρουν.

(πυροβολισμοὶ τακτικώτεροι)

Πληθύνανε οἱ μπαλοτιές. Καὶ κανονιές ἀκούω
 Ἄγριες κανονιές, πολλές.... Ἔφερε καὶ κανόνια
 ἀπὸ τὴ χώρα ὁ Πασσῆς ὁ δεύτερος πού ἦλθε.
 Φοβοῦμαι τα, πολὺ αὐτά. Τοὺς Χριστιανοὺς θὰ βγάλουν
 ἀπὸ τὶς θέσεις θὲν δὲ θὲν.

(Κανονιοβολισμοὶ— Πυροβολισμοὶ)
 (προβάλλει τὸ φάσμα τῆς μάνας του)

Θέ 'μον βοήθησέ μας .....Ἄ! Ἡ μάνα μου;
 (κυττάζει προσηλωμένος ἐνῶ τὸ φάσμα τῆς μάνας του στέκεται
 στὴ γωνία)

Μάνα μου 'σὺ σαι; .... Καὶ τί θές; Πῶς ἦλθες;
 πῶς ἐμπήγες μέσ' τὴν αὐλὴ τοῦ Ἀρκαδιοῦ;.....
 Μάνα μου.... 'μένα θέλεις; ....Γιὰ νὰ μὲ πάρης ἔφθασες....
 Καὶ νὰ μὲ πᾶς; ....Δὲν φεύγω..... Φύγε μάνα μου
 Φύγε ἀπὸ κοντά..... Ἄφησ' με .... Φύγε... φύγε ....
 Μὲν' τὴν εὐχὴ σου ἄφησε. Εὐχήσου μου μανοῦλα. ...

[εἰσέρχεται ἓν κληκάρι τρεχάτο]
 [συνέρχεται ὁ ἐδελοντής]

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΩΗ

Παληκάρι

Μπαρουῦτι... βόλια γρήγορα Οἱ Τοῦρκοι προχωροῦσαν
 στὴ Δυτικὴ μεριά πολὺ. Ἐτοίμασε καὶ φτάνω
 πάω νὰ πῶ νὰ πείσουνε καὶ ἄλλο παληκάρια
 νὰ δώσουνε βοήθεια στὴ Δυτικὴ μας Πόρτα
 Γλήγορα κι' ἔφτιξε. Γιαμιᾶς... [εἰσέρχεται]

(Ὁ ἐδελοντής κυλίζει βραδέλιον, ἐπιτρέρει κυλίζει ἄλλο ἀκούον
 ται πυροβολισμοὶ, κινήσεις; ζῶηρα. Φωναί. Τὸ κληκάρι ἐπ
 νέρχεται.)

Παληκάρι

Ἐτοίμα δυὸ. Καλὰ 'ναι.... (Φεύγει)

[ἐνῶ ἀντιθέτως ἄλλος κυλίζει βαρέλιον πυρίτιδος]

Πάνος Ἐθελοντής

Εἶν' ἔτοιμο, τὴ πληρωμὴ μονάχα περιμένω
ἀπὸ κορμιὰ Τουρκαλβανῶν καὶ ἔχθριτὰ τουφέκια

[ἀντιθέτως εἰσέρχεται ἄλλο παληκάρι]

Πάνος Ἐθελοντής

Πῆς, παληκάρι μου νὰ ζῆς, τί γίνεται γύρ' ἔξω;

Παληκάρι

"Ἐχω μεγάλη σάστισι. Δὲ ξέρω τί νὰ λέω
Μόνον βοήθα μου ἔδω νὰ τὸ κυλίσωμε ἔξω.

[κυλίζει βαρέλιον]

Πάνος Ἐθελοντής

Μᾶς πήσανε τίς θέσεις μας; Οἱ Τούρκοι προχωροῦνε;

"Ἐσκοτωθήκανε πολλοὶ; Νικοῦμε ἢ νικοῦνε;

Παληκάρι

"Αν βοηθήσῃ ὁ Θεὸς... Ὁ "Ἠλιὸς δὰ σιμώνει
στὴ δύσι του ἔφταξεν-ε. Ναι τὴ θέσεις μας κρατοῦμε.

[φεύγει τὸ παληκάρι]

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

Ἐθελοντής

"Ἦλιε μου! καὶ βασίλειψε - Γρήγορα, φύγε κάτω,
Τὸν κόσμον σου σκοτείνιασε... Πρὶν νὰ προλάβουν, οἱ Τούρκοι
τίς θέσεις μας νὰ πάρουνε καὶ ἀναγκασθοῦμε τότε
εἰς τὴν ἀγλή νὰ τρέξωμε μέσα ἔδω νὰ κλειστοῦμε.

"Ἐλα... νύκτα καὶ νύκτωσε, ὁ πόλεμος νὰ πάψῃ,

οἱ λίγοι π' ἔξω πολεμοῦν νὰ μὴ χαθοῦνε ὅλοι.

"Ἐλα... νὰ δοῦνε ἀνάπανσι κορμιὰ τυρανισμένα
ἀπὸ μπαροῦτι καὶ καπνὸ μαῦρον. Νύκτωσε Θέ' μου,
νὰ σωθῆ, πάλι τ' Ἀρκαδί ἀπόψε.

[Φωναὶ ἔξω]

Κλείστε τίς πόρτες, Γρήγορα
[ἀκούονται πυροβολισμοὶ]

[Φωναὶ ἔξω]

Μέσα! μέσα! Γρήγορα! ὅλοι μέσα. Κλείστε τίς πόρτες.

[θορυβώδης κίνησης]

Ἐθελοντής (κυττάζει)

Τὰ παληκάρια στὴν ἀγλή βλέπω καὶ τρέχουν ὅλα. (μέ λύπη)

Θεὲ μου! Νικηθήκαμε! Τοὺς ἔβγαλαν ἅπ' τὴν θέσει
οἱ Τούρκοι. Πάει! Τὰ ἔρημα κανόνια....

(ἓνα Παληκάρι εἰσέρχεται καὶ κυλᾷ βαρέλια)

Μᾶς ἔφαγαν οἱ σκύλοι!

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ

(Εἰσέρχεται ὁ Ἠγούμενος μαῦρος, κυττάζων πρὸς τὸ βάθος
φωνάζει)

Γαβριήλ

Θάρος. Θάρος Κλεῖστε τὶς πόρτες! Πιάστε
τοὺς τοίχους γύρω, γύρω. Παίξτε ἀφοβα!...

Ἄφοβα. Ναι, μὴ φοβεῖστε... Ἕλληνες...

Εἴμαστε Ἕλληνες. Μαζὶ σας εἶμαι καὶ ἐγώ...

(ἀκούεται ἡ σάλπιγξ «πχύσατε πῦρ»)

Ἐπαψε ἡ μάχη—Ἐνύκτωσε ...

Ἐσώθηκε τ' Ἀρκάδι

(πίπτει ἡ αὐλαία)

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ Γ' ΠΡΑΞΕΩΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

(Μεγάλῃ Τοάπεζα Μονῆς)

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

[Κούβος—Δημακόπουλος]

Κούβος

Θωρῶ ἴσαι κι' εἶσαι σκεφτικὸς. Πρέπει πῶς, ἐκουράστης
ἕστερ' ἀπὸ τόσο πόλεμο. Θὰ βιάσταξε τρεῖς ὥρες.

Δημακόπουλος

Τέσσερης πού δέν ἔλειψεν οὔτε λεπτό τῆς ὄρας.
 Ἰδού. Στὴ μία ὀχίσαμε καὶ ἀκριβῶς στὰς πέντε
 τὶς θέσεις μας ἀφήσαμε κι' ἐμπήκαμε ἄδῳ μέσα.

Κοῦβος

Θέλαμε καὶ δέν θέλαμε, ἀφήκαμε τὴν θέσεις.
 Μὰ τὰ κανόνια ἂν ἔλειπαν, ἀπόψε πάλιν ὄξω.
 τὴν βάρδιες θὰ φυλάγαμε ὅπως καὶ χθὲς τὸ βοιάδν.

Ἔ! τᾶτιμα καὶ νῆχαμεν ἐνι σιά κυπαρίσσια
 στεμένο, κιᾶλλο στὸ Κορὲ. Μὲ ἑκατὸ χιλιάδες
 τὸ πόλεμο νὰ κάναμε δέν θελὰ νικηθοῦμε Ἔ;

Δημακόπουλος

Ἀνὸ κανονιὲς ἐρρίχτησαν κοντὰ στὸ πρόχημά μας
 καὶ χώματα σηκώθησαν ἄνω πὸ δέκα μέτρα
 ἀναγκαστήκαμε λοιπόν ν' ἀφήσουμε τὸ μέρος
 πλὴν πέρα ὀχυρωθήκαμε μὲ τοὺς ἐθελοντὰς μου.

Κοῦβος

Καὶ εἰς τὸ μέρος ποῦμαστε ἐμεῖς νὰ δῆς τὶ γίνῃ,
 πού λίγο λίγο ἔλειψε νᾶμαστε μὲ τὴν Τουρκούς
 ἀπόψε . . . .

Δημακόπουλος

Μ' ἀστειεύεσαι; Τίποτε δέν γνωρίζω.

Κοῦβος

Ὅχι! δέν ἀστειεύομαι. Μὲ τὸν Παπᾶ Κρανιώτη

Ἔντεκα ἄλλοι εἶμασθε ἐκεῖ τὸ σωχωράκι
 καὶ μυτηρίζι εἶχαμε ἄνα τοῖχο ξεροπέτρι.

Τὰ μάθια πάντα μὲς μπροστά, κνιτάζαμε καὶ δὸς του
 ἐπαίζαμε τῶν Τουρκῶν στ' ἀντικρονὸ τὸ μέρος.

Ξάφνου πεθιοῦνται μερικοὶ θὰ ἴσαν—ε— ὡς τοιάντα
 ἀπόστασ' ἀπὸ ἄδῳ ἔς ἐκεῖ, ὅπ' τὴν ζεφθὴ μας μὲ πάντα

Κι' ἴσαν οὐλοὶ ῥέμπελοι Τουρκοὶ... Ἐδὴ σὲ θέλω!!

Μιὰ παταρία ἀφτουνε ἄνω μας καὶ πέφτουν

δυνὸ εἰς τὸν τόπο· κι' ὡς τόσο, πάλι κανονιὰ

χαλὰ τὸ μυτηρίζι καὶ ἐφρανήκαμ' οὐλοὶ μας

εἰς τῶν Τουρκῶν τὰ μάθια. Νὰ! Ἔτσι δὰ (δεικνύει τὴν πα
 λάμη του)

Δημοκόπουλος

Πανλή, πῶς ἐγλυτώσετε,

Κούβος

Καβρουλιστοὶ σεφθήκαμε νὰ πᾶμε παροκάτω
καὶ ὁ Θεὸς ἐπροφτάξε κι' ὁ Ἄης Κων)νος
Ἄδάμης ἦτονε κοντὰ, ὁ Βενιανὸς πλιὸ πέρα
μετὰ τὰλλα παληκάκια τὸν Ἄφτουν δυὸ πατιφίτες
μισή Τουρκους, ποῦσανε κοντὰ, κι' ἐκόψανε ντελόγο.
σ' εὐρήκαμε τότες καιρὸ, πιάνομε μυτηφίσι
ἄλλο, κι' ἀρχίζομε φωθιά. Ἄν λείπανε οἱ φίλοι
θὰ πέφταμεν εἰς τῶν Τουρκῶ τὰ χέρια δίχως ἄλλο.

Δημοκόπουλος

Μὰ τὰ κανόνια ἄν ἔλειπαν οὔτε θὰ πλησιάζαν
εἴκοσι βήματα ἐμπρός, πρὶν σκοτωθοῦμεν οὐλο.
Ἄλλὰ καὶ τὸ δυστύχημα, Κούβε μου!... Πῶς φοβοῦμαι!!
Εἶδες τὴ τρύπα ποῦκαμε τὸ φοβερὸ κανόνι,
στή Δυτικὴ πόρτα τῆς αὐλῆς; Ἐπάνω καὶ πλαγίως.

Κούβος

Ναί. Τὴν ὥρα κείνη βρέθηκα εἰς τὸ Πορτάκι ἀπ' ὄξω
κι' ἐθάρρεψα πὼς χάλασε οὐλο τὸ Μοναστήρι.

Δημοκόπουλος

Τὴν ὥρα κείνη καὶ ἐγὼ μὲ τοὺς ἐθελοντὰς μου
εἰς τὴν αὐλὴ μέσα ἔμπαινα μὲ βία νὰ τὴν κλείσω,
ὁ Γούμενος ἔτσι φώναζε, δυὸ παληκάκια πέφτουν
μπροστὰ μου, σκοτωμένα, κιᾶκουσα ἀναστεναγμὸ
φωνὴ μεσοσβυσμένη «Πότισε καὶ σὺ αἷμα μου
τοῦ Ἀρκαδιοῦ τὸ χῶμα»...

(ἐγείρεται ἔτοιμος νὰ φύγῃ)

Κούβος

Νὰ φύγῃς εἰτοιμάζεσαι; Μᾶς ἔχουνε κλεισμένους
οἱ Τουρκοὶ μόνο ἡ αὐλὴ εἶναι δικὴ μας ἀπόψε!!!
καὶ πάλι ἴσα μ' αὐτιὸ ποτὸς ξέρει ἴντα θάνα

Δημοκόπουλος

Πάω φρουρούς ν' ἀλλάξω. Δυὸ ὥρες εἶν' ποὺ νύκτωσε.
Δὲν εἶδα καὶ τὸ Γούμενο. Τὶ ἄραγε ἐγίνη;

Κούβος

Εἰς τὴν αὐλὴ τὸν εἶδα ἄγὼ μὲ τσ' ἄλλους Καπετάνιους

τὴν ὥρα ποῦθουμον ἐδῶ.

Δημακόπουλος (κναχωρῶν)

Ἔφθασ ἄμέσως

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

(Ὁ Κουῦβος μόνος)

Θὰ εἶναι θέλημα Θεοῦ τ' Ἀρκάδι νὰ Τουγκάψη.

Γύρου ισιγύρου ξυπνῆτοὶ στέκονται κι' ἀναμένουν

νὰ ζημερώση καὶ γιαιμῆς τὸ πόλεμο ν' ἀοχίξουν.

Ἀπόφασι θὰ ἔχουνε αὔριο νάναί μέσα.

Μὰ θὰ πλερώσουν ἄκριβὰ αἶμα πολὺ θὶ τρέξη

σωρὸς θὰ γίνουν τὰ κορμιὰ

(εἰσέρχεται ἀντιθέτως ὁ ἐθελοντῆς Ξάνθης)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ξάνθης

Κουῦβε μου, γιάσου ἐδῶ ἴσαι.

Κουῦβος

Καλῶς τὸν Ξάνθη. Μάλισια. Πῶς πήγαινε ἡ βάρδια.

Ξάνθης

Καλὰ καλὰ, πολὺ καλὰ. Ὁ κόπος ἐπληρώθη

μὲ ἓνα Τοῦθοκο ζωντανὸ ποῦπιασαν οἱ φρουροὶ μας.

Κουῦβος (ἐκπληκτος)

Ἀλήθεια λὲς ἔθελοντῆ;

Ξάνθης

Ναί! Εἰς τὴν ἀλλῆ τὸν ἔχουν

καὶ πήγαινε νὰ τὸν ἰδῆς. Δέν εἶναι στρατιώτης

Ρέμπελος, ἀλοὺ λέτε σεῖς οἱ Κρητικοὶ, ἀντάρτης

Κουῦβος

Ἐγὼ, Ξάνθη μου, στὰ χέρια σας καὶ πάντα κερδισμένοι.

Πάω γιὰ νὰ τὸν δῶ καὶ ἐγὼ. Νὰ κι' ὁ Παπᾶ—Κρασιώτης

καὶ θὰ σοῦ κάνει συντροφιά!

(Φεύγει. Εἰσέρχεται ὁ Παπᾶ Κρασιώτης)

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ξάνθης

Καλῶς τὸν Καπετᾶν—Παπᾶ

Παπᾶ—Κρασιώτης

Ἔμαθα πῶς ἐπιάσετε καὶ ἡμάλοτο ἓνα ἰοῦθοκο.

Ἐσὸ εἰρέθηκες ἐκεῖ; Ἴντα λοῆς ἐγίνη;

Ξάνθης

Ναὶ Καπετάνιο. Βρέθηκα. Ἄκου τὴν ἱστορία.

Ξάνθης

Εἰς τὸ πορτάκι εἴμεθα τέσσερα παληκίρια
κι' ἐφυλάσσαμε σκοποὶ, προσκετικὰ μὲ τάξι'
ὁπότε κάτι ἀκούσαμε. Στ' αὐτὶ μας κάτι ἦλθε.
Λίγο ἐπειομέναμε' καὶ μέσα στὸ σκοτάδι
μέσ' τῆ βροχῆ ποῦ ἔπεφε ψιλὴ κείνη τὴν ὥρα
ἐδιακοίναμενε φῶς· ἦτο ἀπὸ τσιγάρο,
ποῦ φούμαρε ὁ φίλος μας. Στέσαμε τὴν ἀναπνοή.
Σιμὰ μας ἦλθε τότε· χωρὶς νὰ καταλάβῃ δὲ
πορτάκι ἐκεῖ πῶς ἦτο, πλησίασε, ψηλάφησε,
τὸ χέρι του στὴ πόρτα. Μ' ἐσκούντησεν ὁ διπλανὸς
καὶ σκούνημα τοῦ δίδω.

Παπᾶ—Κρανιώτης

Κι' ἡ συνεννόησ' ἔγινε

Ξάνθης

Ναὶ Μιὰ ἀστοραπὴ ἐφότισε, ἐπέσαμεν ἐπάνω
τὸν πιάσαμε, εἰς τὴ στιγμὴ τὸ στόμα του ἐκλείσθη
καὶ σηκωτὸς στὰ χέρια μας μέσ' τὴν αὐτὴ εὐσέθη
χωρὶς μιλιὰ, χωρὶς κανεῖς Γουῆκος νὰ καταλάβῃ
τὶ γινε τὶ δὲν ἔγινεν. Τοῦ πῆραν τὸ τουφέκι.
Ὡς τόσο φθάνει ὁ Γούμενος, τοῦ ἀνοῖξε ὀμιλία
λιγάκι θάρρος ἔλαβε καὶ μυστικὰ μᾶς εἶπε.

Παπᾶ—Κρανιώτης

Σᾶς εἶπε τί;

Ξάνθης

Μᾶς εἶπε; ἔχουν ἀπόφασι ποῖν ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος
ἐδῶ μέσα νὰ βροῖσκονται καὶ ὅσοι σκοτωμένοι
Μᾶς εἶπε κι' ἄλλο. «Ὁ παρσᾶς ἔστειλεν εἰς τὴ χώρα
ἀνθρώπους γιὰ νὰ φέρουν δῶ, ἅ τὸ, ἕνα κωνόνι
καλὸ καὶ μεγαλύτερο ἀπὸ αὐτὰ ποῦ ἔχουν»

Παπᾶ Κρανιώτης

Ἐ! . . . ἐγύρουν ἡ ζυγαριὰ... Ξάνθη μου

Ξάνθης

Τί ἐννοεῖτε;

Παπᾶ Κρασιώτης

"Ε! ἔτσι μοῦρη!... Τὸν Τοῦρκο τί τὸν κάμετε;

Ξάνθης

Σ' ἕνα κελλί τὸν ἔκλεισαν, τοῦδωσαν γιὰ νὰ φάγη·
νὰ δοῦμε τώρα ὡς τὸ πρωτὶ κι' αὐτὸς τί θ' ἀπογίνη.

Παπᾶ Κρασιώτης

Κι' αὐτὸς... Καλὰ τὸ λές. Κι' αὐτὸς μαζί μὲ οὐλοὺς—Πάω

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

[Εἰσέρχεται ἡ Χαρίκλεια Δασκαλάκι μὲ σκρίκι εἰς τὴν κερκ
λὴν καὶ στιβάνια]

Ξάνθης

Κι' ἡ Καπετάνισσα ἐδῶ; Ναί;

Χαρίκλεια

Ναί! Ξάνθη. "Ελληνά μου.

Μό βρέχει!!! βρέχει! καὶ σιγὸ, σιγὸ! Τῆ γῆς κουκούλι κάνει.

Κι' ἕνα σκοτίδι! "Ας τα! Μπροστά στὰ μάθια δὲ θωρεῖς.

"Αποῦ τὴν ἐκκλησιά ὄρχομαι, εἰς τὴ παραόκλησ' ἤμου.

Ξάνθη εἶδες τὸ Φρούραρχο;

Ξάνθης

"Εφυγε τώρα μόλις

κυττάζει πρὸς τὸ βᾶθος) Γιὰ κύττα ἴδω Χαρίκλεια!

(Πὼ, πὼ—ω! Ἀστέρια ὅπου χύνονται! Κύττα! Κύττα! Νὰ!

(κυττάζουν) Χιλιάδες εἶν' ποὺ χύνονται. Χιλιάδες, ὄχι ἀστεῖα

Τί πράγμα! Τί φαινόμενον. (γρήγορα) Κύττα, κύτα γιὰ κύττα!

"Εμεῖς, κακὸ σημεῖο τὸχομε στὴν Πατρίδα μας.

Χαρίκλεια

Κι' ἐμεῖς σημάδι τὸχομε. "Ακου πὸς τὸ ἔηγοῦμε

«Σὲ κάθ' ἀστρο πού χύνεται, ποθαίνει κι' ἀπὸ ἕνας

σοῦλο τὸν κόσμο» "Σεῖς πὼς τὸ λέτε Ξάνθη;

Ξάνθης

«Κακὸ μεγάλο» τὸχομε. Κακὸ σημάδι εἶναι!

(Χαρίκλεια δεικνύουσα)

Γιάε, γιάε, γιάε! Δὲν θ' ἀπομείνη ἕνα,

ἔτσά ποὺ θωρῶ, στὸν οὐρανὸ ἀπόψε. Γιάε, γιάε!

Ξάνθης

Καὶ ὅπως τὸ ἐξηγήησες, «ὄλοι μας πεθαμένοι»
θὰ εἴμεθα ὡς τὸ πρῶτ'.

Χαρίκλεια

Ναί. Ὑφαριστημένοι νᾶσαι,
«Ἄπ' ἀποθάνῃ μὲ πολλοὺς θάνατο δὲ φοβᾶται».

Ξάνθης

Χάσαμε τὸ φαινόμενο. Σύννεφα μαῦρα ἦλθαν
κι' ἐσκέπασαν τὸν οὐρανὸν. Μαῦρος καιρὸς Χαρίκλεια!

Χαρίκλεια

Ναί: Ὁδελοντὴ μου. Πάει! Πιστήκαμε οὔλοι μας ἐδῶ
ἐτσά' τότε γραφτὸ μας. Καὶ τὸν παπποῦ μου ἔχασα,
καὶ ἀδερφὸ ἔχω χάσει, σὲ περασμένους πόλεμους.
Δὲ λευτερώνεται κανεὶς τόπος, χωρὶς νὰ χύσῃ
αἷμα πολὺ. Καὶ τὸν παπποῦ μου ἄκουσα νὰ λέῃ,
κι' ἤμουνε τότες, τόσο δὰ, μικρὸ κοπελιδάκι,
πὸς γιὰ νὰ δῆ ἐλευτεριά τὸ αὐτοχὸ νησί μας
πρέπει «**μουσκάρι νουῶν χρονοῦ στὸ αἷμα μας νὰ πλέξῃ**»

Ξάνθης

Ναί: Αἷμα, αἷματα πολλὰ, ἡ Λευτεριά ζητεῖ
καὶ σὲ βουνοῦ ἀπὸ κόκκαλα, τὸ Θρόνο τῆς τὸν στήνει.

Χαρίκλεια

Μόνον νὰ φόβο ἔχω ἔγω, σκλάβαν νὰ μὴ μὲ πιάσουν.
Μὰ πάλι, γιὰ νὰ μοῦ γενῆ καὶ τοῦτο, δὲν φοβοῦμαι.
Ἄς εἶν' καλὰ τὸ φυλαχτὸ, ἀποῦ ἔχω ἐδῶ στὴ μέση.
Ξάνοιξε! Ξάνθη (δείχνει μικρὸ μαχαίρι τῆς μέσης τῆς)
καὶ τρυπᾷ τὴ τάβλαν νὰ τσιτώσῃς.

Ἄν εἶν' κι' ἀγγιξοῦν ἄνω μου, μαγαρισμένα χέρια,
σ' ἓνα λεφτὸ, εἰς τὸ Θεὸ ἔπεσα τὴ ψυχὴ μου
(εἰσέρχονται δύο γυναῖκες)

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Χαρίκλεια

Καντίσω, ποῦ πηγαίνεις; Κι' ὁ βαρυσμένος ἄντρας σου;

Α' Γυναῖκα

Ἔ! μιὰ—ουλιὰ καλλίτερον δείχνει δὲ πὸς πηγαίνει.
εἰς τὸ κελλί τ' Ἀκάκιου πῶ γιὰ νὰ μοῦ δώσῃ

βάρσαμο. Θὰ βράσω τὸν ἀντροῦς μου, Χαρίκλεια.
γιὰ νὰ τὸν-ε-πιῇ, στὰ σωθικά καλὸ ναι,
καὶ κληματόφυλλα νὰ βρῶ ν' ἀλλάξω τὴ πληγὴ του.

Β'. Γυναίκα

"Αντρος τὸ 'Ερὸνης ναι βαρὲ, ψυχομαχεῖ ὁ μαῦρος.
Μιά μπάλα μέσα τὸμειμε' ἢ γιάλλη τὰ ντεοα του τὶ τούπησε.
Εἰς τὸ κελλὶ τοῦ Δαμιανοῦ μέσα, τρεῖς ἄλλοι πάλι,
μὲ δυὸ καὶ τρεῖς βαρυσμαθιῆς καθέννας στό κορμὶ του
τὸ Χάρο ἀνειμένοννε νὰ πύρη τὴ ψυχὴ των.

Α' γυναίκα

"Αἴντες · τε αἴντες.

(ἀπέρχονται αἱ δύο γυναῖκες)

Χαρίκλεια

Κι' ἐγὼ στὴ βιάδια πάω.
Εἶναι γυναῖκες κάμποσες ὅλο ζωὴ, ὅλο γέλια.
Περονόμμενε τὴν ὥρα μας μέσα σὲ ἱστορίες.
Τῶν εἶπα, ἴντα κάμανε γυναῖκες σ' ἓνα τόπο
ἀλάγ' ἀπὸ τὴ Κρήτη μας. Σουλιώτισσες τὴ λέγαν
Πούπιασαν καὶ χορευάνε καὶ στὸ χορὸ ἔπάνω
μιὰ μιὰ πηδοῦσε στὸ γκρεμνὸ κι' ἔπεφτε μέσ' τὸ ῥέμμα
ἐνοῦς μεγάλου ποταμοῦ κι' ἐπνιγήκαγε οὐλες.

Ξάνθης

Προτίμησαν τὸ θάνατο ἀπ' τὴν αἰχμαλωσία
Καλλίτερα νὰ γκρεμιστοῦν παρὰ νὰ γίνουν σκλάβες

Χαρίκλεια

Πολὺ καλὴ τὸ κάμανε. Γιὰ νὰ τὸ μάθουν κι' ἄλλες.
... "Α! νὰ καὶ τὸν Ἠγούμενο Πηγαῖνο. Καληνύκτα.
(Εἰσέρχεται ὁ Ἠγούμενος, Δημηκόπουλος καὶ ἄλλοι)

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

Δημηκόπουλος

"Ὅμως εἶναι περίεργον τὶ ἄραγε συμβαίνει;
Δυὸ μέρες τώρα πόλεμο κι' ἀκόμη νὰ μᾶς φέρουν
βοήθεια πὸν ὑπεσχέθηκαν. Σεῖς πῶς τὸ ἐξηγεῖτε;

Γαβριήλ

Μὰ, εἶν' κι' ἄλλο περίεργο, τὸ πῶς χιονίζει ἔξω
καὶ βρέχει, βρέχει ὁ Θεὸς τριγύρω εἰς τ' Ἀρκάδι,

ἐν ᾧ ἔδῳ, λίγη βροχὴ καὶ λίγο χιόνι πέφτει.
 Αὐτὸ, ἡ αἰτία θᾶναι πού δὲν μποροῦν βοήθεια
 ἀπ' ἔξω, νὰ μᾶς δώσουν. Ἄκούσετε τί εἶπενε....

Δασκαλάκις

Κι' ἐγὼ κι' ὅλοι ἀκούσαμε. Εἶπεν ὁ Κορωναῖος
 πρὸς θὰ φθάσῃ καὶ αὐτὸς κι' οἱ ἄλλοι Καπετάνιοι

Γαβριήλ

"Εἰ ναι... καὶ ὅμως... τίποτε Καὶ ἡ αἰτία;

Βενιανός

"Ἐπρεπε νᾶναι δι' φταχτοὶ τριγύρω εἰς τ' Ἀρκάδι

Κεῦβος

"Ἄλλη αἰτία δὲ θωροῦ παρὰ μόνο πῶς βρέχει.
 Ξεχειλισμένοι ποταμοὶ, χωράφια λιμνισμένα,
 οἱ δρόμοι θνάκια θᾶναι ἐδὰ καὶ ποιὸς νὰ ξεμυτίσῃ,
 ἀπὸ τὸ σπῆτι του μπορεῖ;

Γαβριήλ (μετὰ σιέψιν)

Καὶ ὅμως δὲν μένει ἄλλο

Τίποτε ἄλλο.... Τίποτε.... Μὴ πῶς;.... Ἄ μπά! Ἀδύνατο.

Ἀδύνατο, Ἀδύνατο.... Γὸ βλέπ' ἀδύνατο ναι....

Κεῦβος

Μὰ ποιὸ ναι τό ἀδύνατο, Γούμενε, πέτε μας το
 Παρᾶς πολὺς χρειάζεται, γῆ ἀντρεῖα μεγάλη
 τ' ἀδύναστο σου νὰ γενῆ εὐκολο; γῆ ὁ φόβος
 ἄρχιξε καὶ μᾶς—ε --κτυπᾶ....Κουράγιο ἔχομεν οὔλοι.

"Ολοι

Τὶ σκέφτηκες, Ἠγούμενε, πῆς το νὰ δοῦμε, τ' εἶναι;

Δημακόπουλος

Πέστε το νὰ τ' ἀκούσωμε. Σκεπτόμεθα κατόπιν.

(Ὁ Γαβριήλ περιπατεῖ σκεπτικῶς)

Γαβριήλ

Θὰ σᾶς τὸ πῶ.... Ἄκούσετε... Δὲν εἶμαι ζαλισμένος.

Βλέπετε ὅτι ἔφθασε τὸ τέλος τῆς Μονῆς μας.

Οἱ Τοῦρκοι μᾶς ἐκλείσανε εἰς τὴν αὐλὴν ἔδω μέσα,
 ἐπιάσανε τοὺς στάβλους μας, τριγύρω μᾶς ἐξῴσαν,
 ἀπ' ἔξω εἰς τίς πόρτες μας στέκουν καὶ περιμένουν

πότε ὁ ἥλιος θὲ νὰ βγῆ, τὴ μάχη ν' ἀρχινίξουν.
Κι' ἀπόφρασι γερὴ 'χουνε νὰ μποῦνε μέτ' τ' Ἀρχάδι
ἐκδίκησι νὰ πάρουνε, νὰ κάμουν ὅ,τι κάνουν (σταματᾶ λίγο)

Ἡ τρύπα, ὅπου ἄνοιξε τὸ ἔρημο κανόνι
ἐκεῖ στῆς Δυτικῆς μεριᾶς τὴ πόρτα παρὰ πέρα,
αὔριο μεγαλεΐτερον θὰ γίνῃ. Καὶ ἡ πόρτα
ποῦ σήμερον ἐβάσταξε τῶν κανονιῶ τῆς χτύπουσ
φοβοῦμαι αὔριο πρῶτ' πὼς γρήγορα θὰ σπάσῃ...

κι' ἀλλοίμονο... μέσα θ' ἵ μποῦν οἱ Τοῦρκοι ποῖος τοὺς στέν ει;
Ὅμως ἐλπίζω, ἂν αὔριο πρῶτ' πρῶτ' βοηθοῦνε
ἐδῶ τριγύρω ἀδέλφια μῆς καὶ τοὺς ἐχθροὺς κτυπήσουν.
κι' ἀπὸ 'δῶ μέσα πάλι ἐμεῖς, ἐπάνω των χιθοῦμε,
πὼς θὰ τοὺς ἀναγκάσωμε πίσω νὰ τραβηχτοῦνε.
καὶ ἴσως καὶ ὁ Μουσταφᾶς, τὸ σχέδιο ἀλλάξει,
καὶ φύγῃ τότε ἀπὸ 'δῶ.

Βενιανὸς

"Εἰ Μπορεῖ ὡς τὸ πρῶτ' νάρθουν ἀπ' ὄξω οἱ ἄλλοι

Γαβριήλ

Ναὶ μὰ μπορεῖ, ὅπως καὶ χθὲς, κανένας νὰ μὴν ἔλθῃ.
Γιατὶ καὶ δὲν θὰ ξέρουνε, τὴ σημερινή μας θᾶσι.

Δημακῶπουλος

Κατάλαβα τὴ γνώμη Σας. Τὶ σκέφθηκες τὸ βρῆκα.
« Ἀπόψε νὰ εἰδοποιηθοῦν οἱ ἔξω Καπετάνιοι
νὰ τρέξουν αὔριο πρῶτ' τριγύρω εἰς τ' Ἀρχάδι
νὰ εὔρεθοῦν κι' ἐνίσχυσιν σὲ μᾶς πολλῶν; νὰ δώσουν. Ναὶ;
' Ἀλλὰ καὶ τέτοια ὄρα; Πῶς; Νύκτα! Χειμῶνας
δυνατὸς, σκοτάδι τέτοιο! Πίσσα, καὶ πολιορκημένοι;

Μερικοὶ

Μὰ πὼς; Ἀδύνατο. Δύσκολο πρῶμμα εἶναι.

Δημακῶπουλος

Τὸ βλέπ' ἀδύνατό 'ναι

Γαβριήλ

"Εἰ νὰ λοιπόν! οὐ καὶ σεῖς τὴν ἴδια λέξι λέτε.

Ἄδύνατον. Ἄδύνατον. Τῶπα τὸ ξαναλέω....
(σκεπτικοὶ ὄλοι καὶ σιωπηροὶ)

Κοῦβος (ἐγείρεται)

Τὸ ξαναλέω καὶ ἐγὼ «**ΑΔΥΝΑΤΟ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ**»
Ναί. Δυνατό ναι. Ἄδύνατ' ὄχι! Δύπλολο ναι.
Μὰ οἱ Κρητικοὶ τὰ δύσκολα, εὐκόλα τὰ θωροῦνε
δντε ζητοῦν Ἐλευθεριά μ' αἵματα καὶ πόλεις...
Καὶ εἶμαι ἔτοιμος, γιαμιᾶς, τὸ τοῖχο νὰ πηδήξω
στοῖ Τούρκους, ποὺ μᾶς ζώσανε τριγύρω καὶ φυλάουν,
νὰ μπῶ, νὰ σκίσω τὴ γραμμὴ κιὰν τύχη καὶ γλυτώσω
στην Ἐπαρχία τ' Ἀμαριοῦ μεσάνυχτα νὰ φτάξω.
νὰ βροῶ τῆ Καπετάνιους μας γοάμμα σου' νὰ τῶν δώσω
τὴ θέσι μας νὰ τῶν —ε—πῶ κι' ἐκεῖνοι πάλι ἔξ' αὐτῶν.
Ἄπάντησι δὲ ὡς τὸ πρῶτ' ἰσᾶς φέρονω... ἂν γλυτώσω.

Ἀδάμης

Φρεῖά σου Πιυλῆ μου. Καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιο ἀποφασίζω
ποριχοῦ ὁ ἥλιος εἰς τὴ γῆ, ποριχοῦ γλυκοχαράξῃ
ἀπὸ τὸ Μυλοπόταμο ἀπάντησι θι' φέρω, «σὴν τὸ πουλί.»
Φτάνει νὰ μὴ με βροῦνε οἱ μπάλες καὶ με θέσουνε.
Γιατὶ γιὰ σκλάβος.... Μπα: ποτὲ.... Ἀδάμης ζωντανός, ποτὲ,
εἰς τῶ Τουρκῶ τὰ χέρια φόβο δὲν ἔχει νὰ πιαστῆ.
Οὔθ'. Ἄς εἶν' καλὰ...(δεινύει τὸ μυχχιρι τῆς μέσης του)

Κοῦβος

Ἔ! ἔλα Ἀδαμάκι μου γλυκὰ νὰ φιληθοῦμε
γιατὶ καὶ δὲν γνωρίζομε τὸ τέλος μας πιδὸ θάνατι,
γῆ πίσω δῶ θὰ σμίξομε, γῆ πάνω ἔκει οἱ ψυχές μας
(ἀλληλοκασπάζονται)

Καὶ οἱ δύο

Ἐτοιμοί, Γούμεν' εἶμαστε Ἐμπρός, μὴ περιμένῃς.
Ἀπάντησι πολὺ πρῶτ' ἰσᾶς φέρομε κι' οἱ δύο μας.

Παπᾶ—Κραγιώτης

Εὐκὴ Θεοῦ νὰ ἔχετε. Μαζὶ καὶ τοῦ Χριστοῦ μας.
Σκέπτομαι. τρεῖς ἂν γίνωμε, καλλίτερο δὲ θὰ ᾿ναι;

Κοῦβος

Παπᾶ—Κραγιώτης; Καὶ ἐσὺ; ...

Παπᾶ—Κραγιώτης

Τρεῖς νὰ γενοῦμε, Κοῦβε

Τὰ χρόνια μου εἶναι πολλὰ μὰ τοῦτα—νε—τὰ πόδια
πολλές φορές μὲ σώσανε καὶ τώρα θὰ μὲ σώσουν.
Μαζὶ μὲ σᾶς λοιπὸν, κι' ἐγὼ. Ἄς φιληθοῦμε, πρῶτα
κι' ἔπειτα ὄρο κἀνωμε στὸ λόγο μας ἀπάνω
στὸ ἱερὸ τ' Ἀρκάδι μας. «Καλλιὰ νὰ σκοτωθοῦμε...
παρ' ἰ σὲ χέρια Τούρκικα σκλάβοι νὰ εὗρεθοῦμε.
Γρήγορα, πάτερ Γαβριήλ Πέτε μας καὶ τὴν ὥρα.

(χωρίζονται οἱ τρεῖς καὶ ἀλληλοσπάζονται)

Γαβριήλ

Θέλουνε τὰ μεσάνυχτα ναρθοῦνε, πέντε ὥρες.
Ἄλλὰ καὶ τὸ μετανοῶ. Γιατί νὰ σᾶς προτείνω
ἐτέτοιο προῖμα, δύσκολο. Γιατί; Τὸ μετανοιώθω.
Μεγάλη ἡ ἀπόφασις πὺν κάμετε καὶ οἱ τρεῖς σας.

Δημακόπουλος (μονολογῶν)

Μεγάλη κι' ἡ καρδιά των. (σιγῆ) Πολὺ φοβοῦμαι μὴ χαθοῦν.
Εἶναι σκοτάδι τρομερὸ. Βρέχει, βροντᾶ, ἀστράπτει.

Παπᾶ—Κρηνιώτης

Ἐμπρὸς. Ἄγιε Ἠγοῦμενε. Τὶ σκέπτεσαι; Ἄφησέ τα.
Ἐτοίμασε. Παράγγειλε. Γράψε γράμμα. Μὴ στέκης.

Ἀδάμης

Καὶ μὴ λυπᾶσ' ἂν χάσωμε τὰ νιάτα, τὴ ζωὴ μας.

Κοῦβος

Εἶναι ὀπίσω ἄλλοι πολλοὶ γιὰ νὰ ἐκδικηθοῦνε.

Οἱ τρεῖς

Γρήγορα, μὴ μᾶς στέκετε, γιὰ θὰ περᾶσ' ἡ νύκτα.

Γαβριήλ

Εἰς τὸνομά σου Θε μου! Φώτισι Θεοῦ εἶναι.

Μιὰ καὶ τ' ἀποφασίσετε... Ἐτοιμασθῆτε... Γράφω
(Καθίζει νὰ γράψῃ. Οἱ τρεῖς ἥρωες γελαστοὶ τριτοπριῶν τὶς
βράκες, τὰ κκπότα, τὰ ἔπλα τους.)

Δημακόπουλος

(πρὸς τὰ ἔξω κυττάζει μονολογῶν)

Φοβοῦμαι πρὶν προλάβουν γι' ἰ νὰ περῶσιν τὴ γραμμὴ
μὴ σκοτωθοῦν. ἢ ζωντανοὶ πιασθοῦν θέλουν δὲ θέλουν

Παπᾶ—Κρηνιώτης

Γοῦμενε! ἄς τὰ γράμματα καλλίτερα νὰ λείψουν

γιατί σιὰ χέρια τῶν Τουρκῶν μπορεῖ νὰ παραπέσουν
χωρὶς ἡμεῖς νὰ θέλωμε, ὁπότε ὁ Πασσᾶς τῶν
θὰ κάμη ἄλλο σχέδιο, νὰ ἐμποδίσῃ νάρθουν
οἱ ἔξω Χριστιανοὶ ἐδῶ ...

Κοῦβος

Δίκιο ἄχεις Καπετάνιο

Γοῦμενε ἀφῆσέ τα, καὶ ξεστομάτου λέμε—ν—τα

Γαβριήλ (ἔρθιος)

Πραγματικῶς τὰ γράμματα ἄς λείψουν. Ξεστομάτου,
νὰ τῶν τὰ πῆτε καθαρά, τὴ δύσκολή μας θέσι ὡς εἶναι
φανερῶσετε. Βοήθεια νὰ τῶν πῆτε πῶς περιμένουμε προῖ.

Καὶ πρέπει ὅπως ὅπως ἀπ' ἔξω δῶ νὰ βρίσκονται.

Τοῖ ξέρετε, σᾶς ξέρουν (**μόνος**) «Ἄν τύχη καὶ σωθῆτε.»

Πηγαίνετε ὅλοι εἰς τὸ καλὸ, εἰς τοῦ Θεοῦ τὸ δρόμο,

προσεκτικὰ σαλεύετε βασιτάε καὶ σὶδ χέρι

τὸ τιμημένο ἄρμα σας Ἔτοιμοι πάντα νὰ ᾽στε.

Μὰ σᾶν περάσι καθένιας σας, τοὺς Τούρκους καὶ ἄλαργάρε

κι' εἰν' ἔξω ἀπὸ κίνδυνο, ἄς παίξῃ στὸν ἀέρα

ψηλὴ, νὰ πυροβολισμὸν, σημεῖο πὸς ἐσώθη. (**μέ συγκίνησιν**)

Ὁ δὲ Θεὸς μέ τ' ὄπλο σας προστάτες ἄς γενοῦνε

νὰ πάτε, νὰ γυρίσετε, γεροὶ ... καὶ μὲ βοήθεια

Ἀδάμης

Ἔτοιμοι. Ἄιντες τε παιδιὰ:

Οἱ ἄλλοι

Ἄμετε στὴν εὐχὴ μας

μὲ τοῦ Χριστοῦ τὴ δύναμι.

Κοῦβος

Καλὴν ἀντάμωσι ἄπαε, πριχοῦ νὰ βγῆ ὁ ἥλιος

Δὲν σᾶς καληνυχίζομε... Θὰ σμίξομενε πάλι.

ὅλοι

Εἰς τὸ καλὸ—Εἰς τὸ καλὸ. Καὶ μὲ καλὸ νάρθῆτε

[ἀπέρχονται οἱ τρεῖς, τοὺς συνοδεύουν οἱ ἄλλοι καὶ μένουν
μόνον οἱ Γαβριήλ καὶ Δημακόπουλος]

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΩΗ

Δημακόπουλος (ἐκστατικὸς μονολογεῖ)

Εἰς τὸ καλὸ. Εἰς τὸ καλὸ. Ἄητοὶ τοῦ Ψηλορείτη.

Εἰς τὸ καλὸ Λεβέντηδες. Ἄξια παληκάρια.

Ο Ε. Αΐας, Κόμιστος, Ρωσ

ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΔΑΚΗΣ

Ο Κονσταντίνος Γ. Γιαννουδάκης υπήρξε Ι. Μ. Στρατάρχης και Αριστοκρατικός ηρώς του Δεσφ. Σουλτάνου
του Ιστανούλ, μετά το 1845

Ποιὸς θὰ πιστέψῃ ἄραγε καὶ πῶς θὰ ἐξηγήσῃ
 τὴν τόλμη αὐτῆ πού ἔκαμαν τρεῖς Κρητικοὶ ἀπόψε;
 Καὶ τοῦ ἄλλοῦ ἀκούστηκε, καὶ σὲ ποιὰν ἱστορία,
 θὰ βρῆ κανεῖς τέτοια ἀντρεία καὶ θάρρος γιὰ νὰ δείχνουν;
 Μὰ καταντᾷ ἀπίστευτον. Ἴδου ὁμως ἐγίνη.
 Χιόνια, νερὸ δὲν δειλίασαν οὔτε σκοτιάδι τόσο
 οὔτε τὶς λόγχεσ τῶν ἐχθρῶν π' ἐπάνω των θὰ πέσουν
 ἂν τύχη καὶ τοὺς νοιώσουν ἔ; Καὶ θὰ τοὺς νοιώσουν!
 Τὸ θάνατο τὸν παίζουνε στὰ κέντε δάκτυλά των
 γιὰ χάρι τῆς Πατρίδος των καὶ τῆς ἐλευτεριάς των!
 Τὰ μάτια μου θαμπώθησαν. . . Ζαλίζεται ὁ νοῦς μου. . .
 Αὐτὰ μόνο, ν' ἔβλεπαν οἱ ἰσχυροὶ προστάται !!
 ὁποῦ λατορεύουνε, κι' αὐτοὶ τῆ Πίστι τοῦ Χριστοῦ μας,
 ἔπορε τῶρα ἐλεύθεροι χωρὶς σκλαβιά νὰ ζοῦνε.

Γαβριήλ

Τὰ βλέπουν καὶ τ' ἀκούουνε! κάνουνε πὼς δὲν τὰ θωροῦν
 καὶ τὰ αὐτιά των κλειοῦνε. Κυττάζουν τὸ συμφέρον των
 κι' ἀνώτερο τὸ βρῖσκουν. . . "Ἄδικοι οἱ Φράγγκοι εἶναι.

Δημακόπουλος

"Ἄδικοι καὶ σκληροκαρδοὶ. "Ὅλοι τὸ ἴδιο εἶναι.
 Θὰ χνῶμεν σιὸν τόπον μας τὸ αἷμα τοῦ μᾶς τρέφει,
 θυσία γιὰ τὴ Λευτεριά τὰ σώματὰ μας θάναι.
 "Ἐ! δὲν μπορεῖ. . . ναὶ δὲν μπορεῖ μιὰ μέρα θὲ νὰ λάμψη
 στὴ Κρήτη κι' ἡ 'Ελευτεριά καὶ ὅσοι ζήτουν τότε. . .

Γαβριήλ

Χαρᾶς — 'το—ντων.
 Θεὲ μου σκέπη των γενοῦ, καλὰ προφύλαξέ τους
 καὶ πίσω νὰ γυρίσουνε. Τὸ σύνθημα βρῖδύνει.

Δημακόπουλος

Τέταρτο. ἔχει περάσει, ἀφότου ἔφυγαν ἀπ' ἐδῶ
 Πηγαίνω εἰς τίς βάρδιες καὶ ἀπὸ κεῖ καλύτερα
 τὸ σύνθημα θ' ἀκούσω, ἢ καὶ θὰ νοιώσω-ἂν. . .
 (ἀπέρχεται ὁ Δημακόπουλος)

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

[Γαβριήλ περιπατῶν σχεπτικὸς μονολογεῖ]

Πραγματικῶς βραδύνει τὸ σύνθημα νὰ ἀκουσθῇ.
 'Ὁ δρόμος εἶναι δύσκολος. . . Μικρὸ πρῶγμα δὲν εἶναι. . .

....Κι' οί Τουρκοί άν τούς έννοιωσαν;... άν έπεσαν σά χέρια;..

"Α! όχι! σκέψεις, φύγετε, φύγετε, αφήσατέ με...

"Ετο' εύκολα, σέ χέρια αυτοί δέν πέφτουν. Μπα. Ποτέ!

Θά προτιμήσουν θάνατο μέ τά δικά των όπλα....

(πιεζόμενος) "Ε! σκέψεις... φύγετε εϋθύς, αφήσατε τόν νοϋ μου.

Θέ νά σωθοϋν. Ναι θά σωθοϋν... κι' άν δέν σωθοϋν;...

"Αν σκοτωθοϋνε πάλιν; Αίώνιο, παντοτεινό θ' : ζή τόν όνομά των.

Μά... θά σωθοϋν... Δέν γίνεται... Μά πάλι;

(άκούονται κατά σειράν 2 πυροβολισμοί)

"Α; Δύο άκουστήκανε; "Ε; δύο... και ό άλλος;...

(άκούεται πυροβολισμός)

Δόξα νά έχης Θε' μου. Κι' οί τρεις των έσωθήκανε.

Είν' όνειρον; (συγκεινημένος και γελαστός) "Εσωθήκανε;

(Άκούεται κίνησης. Εισέρχονται διάφοροι φανάζοντες)

"Ηγούμενε, τόν σύνθημα. "Εσωθήκανε κι' οί τρεις των.

Γαβριήλ

"Εσωθήσαν...."Ε! θά σωθῆ τ' "Αγιο Μοναστηρι.

Κι' άν δέ σωθῆ; Θά δοξασθῆ!

(Πίπτει ή Αύλαία)

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΠΡΑΞΕΩΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

(Ήγουμενεϊόν—Προαύλιον Μονῆς—Προϊτιδαποθήκη)

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

"Εβελοντής — Γ'αμπούς

"Εβελοντής

Και σένα πῶς σοϋ φαίνεται τόν σχέδιο τόν νέο

πὸν ἔκαμ' ὁ Ἠγούμενος κι' ἐσυμφωνῆσαν ὄλοι;

Γιαμποῦς

Γιὰ τὴν ὑπόνομο μου λές;

Ἐθελοντής

Ναί. Γι' αὐτήν. Τὴν εἶδες;

Γιαμποῦς

Ἦτιὰ θέλει καὶ καλύτερο; Αὐτὴ δόξα θὰ δώσῃ
στὴ Κρήτη, στὸ Ἄρκαδι μᾶς, σ' οὐλοὺς ποῦμιστε μέσα.

Ἐθελοντής

Ἐμένα, γνώμη ἂν μου ἔπαιρναν θάλεγα γύρω, γύρω
εἰς τὴν αὐλὴ νὰ ἔσκαβαν, γιὰ κι' ἄλλες ὑπονόμους.

Γιατί, ἅμα θὰ γέμιζεν ἀπὸ σκυλιὰ ἢ αὐλὴ μᾶς
ἕνας, μενάχα θὰ ἔφτανε νὰ στείλῃ στὸν ἄερα,
πολλὲς χιλιάδες κεφαλές, ὅπως στὸ Κοῦγκι ὁ Σαμουήλ.
Μὰ τώρα σ' ἂν πολὺ μικρὰ! κι' εἶναι καὶ μόνο μία.

Γιαμποῦς

Καλὰ μὰ εἶν' κι' ὁ τσεπανὲς στὴν ἄλλη καντονάδα
κι' εἶναι κι' αὐτὸς...

Ἐθελοντής

Ποιὸς τσεπανὲς; Δὲν σὲ καταλαβαίνω

Γιαμποῦς

Ἡ παρουταποθήκη. Κι' ἔχει παρουτία... μπόλικα!
Ἦ! εἶναι δὰ καὶ ὁ καιρὸς πὸν πέρασε· νὰ δοῦμε
ἂν—ε—προφτάξουνε κι' αὐτὴ νὰ τὴν—ε—τελειώσουν

Ἐθελοντής

Ἦ! Γιαμπουδάκι, νάτονε, ἐγὼ νὰ τύχω τότε
τὴν ὥρα πὸν οἱ Τοῦρκοι ἔδῶ, εἰς τὴν αὐλὴ θὰ μπαίνουν.

Γιαμποῦς

Ἦ! τί Ἐθελοντὴ μου; καλύτερα ἴνε—νὰ μὴ μποῦν.
Λυποῦμαι τοῖς γυναῖκες, τοῖς γέρονς, τὰ μοῦρα παιδιὰ.
Καὶ ἴντα λές πὸς θάκανες; Γιὰ πὲς μου;

Ἐθελοντής

Θὰ προτιμοῦσα νὰ καῶ μ' αὐτοὺς· κι' εἰς τὸν ἄερα
τὰ κόκκαλ' ἄς σκορπίζονταν. Θάναι τιμὴ στ' Ἄρκαδι.

Γιαμποῦς

Καὶ ὅποιος κι' ἄλλος νὰ βρεθῇ, σ' αὐτὴ τὴν ὥρα ποῦπες

ἔτσά θά κάμη. Τὸ θάνατο καλύτερα θά πάρη
παρὰ νά πέση στῶ Τουρκῶ τὰ βρωμεσμένα χέρια.
Μαγάρι νάμαι ζωντανὸς ἐκεῖνη—νά—τὴν ὥρα
μὰ κι' ἄλλας τέτοιο θάνατο ἐγὼ θά τὸν διαλέξω,
ἀγκαλιαστὲς πολλὲς ψυχὲς στὸν οὐρανὸ θ' ἰ βγοῦνε.

Ἐθελοντής

Μαζὶ καὶ Τούρκικα κορμὶ! Ἔ! τί θά γίγη τότε!
(εἰσέρχεται ὁ ὄπληρηγὸς Δασκαλάκις)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Δασκαλάκις

Ἐδῶ! Γιαμποῦδο—Κωνσταντῆ. Σὲ θέλω, ἔλα, πᾶμε
νά βγάλωμεν—ε—μερικὰ τοῦ μαρουτιοῦ βαρέλια
ἀπὸ τὴν ἀποθήκη αὐτῆ.

Γιαμποῦς

Γιὰ τὴν ὑπόνομό ἔναι;

Δασκαλάκις

Ναί. Μᾶς ἐλειφτήκανε μερικὰ γιὰ νά ἀπογεμίση
καὶ ἄς τα κειὰ νά βροίχουνται. Πᾶμε στὴν ἀποθήκη
(ἀπέρχονται οἱ δύο, μένει μόνος ὁ Ἐθελοντής)

Ἐθελοντής [μονολογῶν]

Πολὺ καλὰ τὸ σκέφθηκαν ὑπόνομος νά γίγη...
Νομίζω πὸς βροαδύνουν νά ἔλθουν οἱ Λεβέντηδες
οἱ τρεῖς ἀπεσταλμένοι νεώτερα νά μάθωμε.
Μὰ καὶ εἰς τὴν ἐπιστροφὴ ἄραγε θ' ἰ σωθοῦνε;
Φοβοῦμαι μὴν τοὺς νοιώσουνε καὶ ἄδικα χαθοῦνε
(ἐπανερχεται ὁ Γιαμποῦς)

Τὶ ὥρα εἶναι Κωνσταντῆ;

Γιαμποῦς

Περνοῦνε τὰ μεσάνυχτα 3 ὥρες.

Ἐτσά ἔπενε ὁ Φρούροσχος. Βιάζεσαι νά ξεμερωθῆς;
Ἐννοιώσα γιᾶντα μὲ ρωτᾶς, μὴ καὶ γιὰ τόση ὥρα
Μηδὲ πουλιὰ νά ἦτανε δὲν θάσχοχουνταν ἀκόμη,
οἱ δυὸ ἔπ' τὸ Μυλοπόταμο κι' ὁ Κοῦβος ἄπ' τ' Ἀμάρι.

Ἐθελοντής

Μ' ἀκούω κίνησι πολλὴ ἴσως καὶ νᾶν' ἐκεῖνοι.

Γιαμποῦς (κυττάζων)

Ἄ! ὄχι. Γυναικόπαιδα στὴν ἐκκλησία μπαίνουν.

Παράκλησι θὲ νὰ γενῆ κιαπῶς θὰ μεταλάβουν.
Κι' ἐγὼ ἐκιά πηγαίνω, νὰ μεταλάβω.... Δὲ κατῆς...

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

(εἰσέρχονται ἀντιθέτως οἱ Δημακόπουλος καὶ Βενιανὸς)

Δημακόπουλος

Αὐτὸ ὅμως δὲν γίνεται, ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς τρεῖς των
θὲ νὰ γυρίσῃ ἀν σωθῆ. Τὸ εἶπαν, θὰ τὸ κάμουν.

Βενιανὸς

Πίσω θάρθουνε δὲν μπορεῖ, ἔ, γρήγορα ν' ἀκόμη.
Μὰ δύσκολα τὰ πράγματα.

Δημακόπουλος

Τὰ βλέπω δύσκολα νὰ. Καὶ τί ζωῆ; τί θάνατος;

Βενιανὸς

"Ο, τι ν' γοαφτὸ θὰ γίνῃ. Μόνο νὰ μεταλάβουμε καὶ μεῖς.
(ἀκούεται κίνησις. Τρεχᾶτος εἰσέρχεται εἰς ἐθελοντῆς)

Ἐθελοντῆς

Φρούραγε! μικρὰ κίνησις εἰς τοῦ ἐχθροῦ τὸ μέρος
οἱ σκοποὶ τὸ ἀντελήφθησαν· κατὶ θὲ νὰ συμβαῖνῃ.

Δημακόπουλος

"Ας τρέξουμε νὰ δοῦμε.

Βενιανὸς

Μπορεῖ νάνα καὶ κείνοι

ποὺ περιμένον· οὔλοι μας. Χριστὲ βοήθησέ τον.

(ἀκούονται φωναὶ) «Καλῶς τονε... Καλῶς τον.

Ἄδάμη μου νὰ ζήσης. Καλῶς τὸν τὸν Ἄδάμη μας.

ἰεῖσέρχεται ὁ Ἄδάμης βρεγμένος, λαττωμένος. Ὅπισω ἀκολου-
θεῖ ὁ Ἠγούμενος καὶ ἄλλοι)

Ἄδάμης

Γιὰ σας παιδιά

Ὅλοι

Καλῶς τὸν ἀδερφὸ μας. Καλῶς τον τὸν Ἄδάμη μας.

Ἄδάμης

Οἱ ἄλλοι; Δὲν φηνίκανε ἀκόμη; Πρῶτος ἦρθα;

Γαβριήλ

Σὺ πρῶτος. Περιμένουμε ὄρες μὲ ἀγωνία
ὀπίσω νὰ γυρίσετε. Λέγε μας, ξεκουράσου!

Τι εἶδες; τί σοῦ εἶπανε; Ποῦ πῆγες; Πῶς ἐσώθης;

Ἄδαμης [σκουπίζει ἰδρωτὰ καὶ βροχή]

Θὰ σᾶς —ε— πῶ. Μιὰν ἀναπνὲ νὰ πάρω.

Σὰν φύγαμεν ἀπὸ ὄδῳ, πηδήξαμ' ἀπ' τὸ δῶμα

τοῦ Καλογέρου τ' Ἀκάκιον, εἰς τὰ πηλὰ ἀπάνω.

Ἐσυνεννοηθήκαμε νὰ σμίξωμε κι' οἱ τρεῖς μας

πίσω εἰς τῆ Κουκουναρῆς στὴ μάντρα τῶν προβάτων

κι' ἀπὸ κειδὶ ὁ καθένας μας ἄλλο δρόμο νὰ πάωμ

τὸ σύνθημα ἀπὲς δώσωμε. Ἀκούσατε το οὔλοι;

Γαβριήλ

Ναὶ κι' εὐχαριστηθήκαμε, γιατί ἔγλυτώσατε οὔλοι.

Ἄδαμης

Ὁ Κοῦβος ἴλιγον ἔλειψε στὰ χέρια τῶν νὰ πέσῃ.

Ἀξέγνοιαστος, προσεκτικὸς, στὸ χέρι τὸ μαχαίρι

μέσ' στὸ σκοτίδι, στὰ πηλὰ, ἔπεσε σὲ μιὰ βάρδια

χωρὶς νὰ θέλῃ, Τουρκικῆ. Τὰ βροῆκε πολὺ σκοῦρα!

Μὰ γλύτωσατε εὐκόλα, στὴ μάντρα μᾶς τὰ εἶπε

ἕστερα ὅπου σμίξαμε. Εἴπαμε καὶ καμπόσα.

Τρεῖς, τὸ σταυρὸ μᾶς κάμαμε, καὶ ἕστερα ὁ Κοῦβος,

πρὸς τὸ Ἀμάρι ἀντίδησε. Ἐγὼ καὶ ὁ Κρασιώτης

σαλέψαμε λίγο μαζὶ ὡς τὸ Πρινε ἀπὸ πῶδε.

Τότες ἐκεῖ χωρίσαμε. Ἐπῆρα πρὸς τὰ κάτω,

ἐγύρηναι μερικὰ χωριά, κι' ἀπ' ἐκεῖ πάλι ἄλλους

ἔλεψα σὲ πιὸ μακρὴν χωριά, νὰ ποῦνε ὅ,τι εἶπα

κι' ὅ,τι τῶν —ε— παράγγειλα. Ἐσμίξα Καπετάνιους

τῆ θέσι πού βρισκόμαστε, τῶν εἶπα, ὅπως εἶναι.

Πολὺ στενοχωρῆθήκαμε μὲ τὴ κατάστασι μᾶς

γιατί, ἂν τὸ βαστάξῃ καὶ δὲν ἀλλάξῃ ὁ καιοὸς

δὲν θὰ μπορέσουν νᾶρθοῦν. Μοῦπανε καὶ τὸ ἄλλο:

Ὅφες, ἐδοκιμάσανε, τὴ ταχυτῆ καὶ ἦλθαν

κάμποσοι γιὰ βοήθεια, μὰ ἡ βροχὴ τσ' ἀνάγκασε

καὶ πίσω τραβηχτήκαμε, χωρὶς νὰ τὰ κεντήσουνε

καθόλου, τὰ τουφέκια. Μὲ τὰ σταμνιά ἡ μπόρα.

Γαβριήλ

Στὸ τέλος; Τί θὰ κάμουν; Θὰ ὀρθοῦνε τὸ πρωῖ ἐδῶ;

Ἄδαμης

Ὅλοι φανῆκαν πρόθυμοι, στείλανε ταχυδρ ὅμους

νὰ εἰλοποιήσουν τὰ χωριά τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο.
Καὶ τὸ πρῶτ' ἴθ' ἂν ἔρθουνε χωρὶς κιανένα λόγῳ!
Μόνο, ἂν θέλῃ ὁ Θεὸς κατακλυσμὸ νὰ κάμῃ
δὲν θὰ μπορούν σὲ τίποτε γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσουν.

Δημακόπουλος

Ἔτσι εἶναι!

Εἰς τὸ Θεὸ ἄς ἐλπίσωμεν. Ἄλλὰ καὶ τοῦτο πάλι,
λίγο νὰ βρέξῃ ἔδῳ νὰ, πλιὸ πέρι καταροῦάτες
ἀπὸ τὴ βροχὴ νὰ χύνονται... ἐξήγησι τοῦ δίδω...

Γαβριήλ

Πὼς εἶναι θέλημα Θεοῦ νὰ....

(κίνησις, φωναί) «Καλῶς τὸ Καπετάνιο»

Χίλια καλῶς μᾶς ὤρισες! Καλῶς τον — ε — Καλῶς τον!

[εἰσέρχεται κατὰβρεκτος, λασπωμένος ὁ Κούβος]

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Κούβος

Χίλια καλῶς σᾶς ἤρθηκα ἀδελφία μου κι' Ἀρκάδι
[ἐγχειρίζει ἐπιστολὴν εἰς τὸν Ἡγούμενον, στρέφεται πρὸς τὸν
Ἀδελφὴν γελαστός καὶ ὁ Ἡγούμενος ἀναγινώσκει τὴν ἐπι-
στολὴν]

Ἀδάμη πρῶτος ἔφθασες; Μ' ἐπέρασες Ἀδάμη!

Ἀδάμης

Μαζὶ ὄρθαμε, Παυλῆ μου. Δέκα λεπτὰ διαφορὰ
δὲν λέγεται, ἀδέσφι Δόξα νὰ ἔχῃ ὁ Θεός
ποῦρθαμε καὶ οἱ δυὸ μὲς γεροὶ, χωρὶς λαβωματιὰ!

Κούβος

Καὶ ὁ Πατᾶ—Κρασιώτης. Ἀκόμη δὲν ἐφάνηκε.
πλιὸ γέρος πάλι εἶν' αὐτὸς πὸ μᾶς, ἔς πολλὰ ἔτη του
(ἀκούονται πυροβολισμοί)

Ὅλοι

Τὶ νᾶναι;

Δημακόπουλος

Μήπως εἰς τὴ φρουρὰ ἐγινεν ἀταξία; τρέχω

Κούβος

Θᾶν ὁ Πατᾶ—Κρασιώτης. Δύσκολο πρᾶγμα τοῦ ἔτυχε
Καὶ πὼς θ' ἵ βοηθήσωμεν; Φοβοῦμαι τὸ Ἀδάμη
πὼς θὰ πλερώσῃ ὁ Πατᾶς γιὰ μᾶς τσὴ δυὸ,.... Νὰ δοῦμε
[ἐπιστρέφει ὁ Δημακόπουλος φεύγων οἱ ἄλλοι]

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Δημακόπουλος

Οί βιάδιες είν' ἔν τάξει. Κάτι συμβαίνει τῶν Τουρκῶ.
 Ἴσως καὶ ὁ Παπᾶς μας νὰ ὄχεται καὶ τὸν ἔνοιωσαν....

Γαβριήλ

Ποιὸς ξέρει! Ἄτυχε Παπᾶ ἂν πιάστηκες στὰ χέρια
 ἀπίστων καὶ ἔλεεινῶν! Μὰ! . . . καὶ δὲν τὸ πιστεύω.

Ἄκουσε, Δημακόπουλε, τὰ νέα ἀπὸ τ' Ἀιῶν:

Γὸν Κορωνάιο ἔσιμξεν ὁ Κοῦβος στὸ Κλησιδι
 κα' αὐτὸ τὸ γοῦμα τοῦ ὄωσε ἄκουσε τί μᾶς γράφει:

[ἀναγινώσκει τὴν ἐπιστολὴν]

«Ἠγούμενε, Ὀπλοσχηγοί, ἀδέλφια τῆς Πατρίδος,

Θέλομε πράξει τὰ δυνατὰ ὅπως βοηθοῦμε ὅλοι
 λίαν πρωτὶ ἂπ' ἔξω αὐτοῦ διὰ βοήθειάν σας.

Στενοχωροῦμεθα πολὺ, διότι, δις ὡς τώρα
 ἐφθάσαμεν πλησίον σας, χωρὶς νὰ δυνηθῶμεν
 οὔτε βολεῖ νὰ οἰξόμε γιὰ νὰ ἐνθαρρυνθῆτε.

Σὲ τοῦτο πταίει ἡ βροχὴ ἢ τὰ ἀντελήφθητε ἴσως

Λές, ὅλα τὰ σύννεφα μαζεύτηκαν κοντὰ μας

κα' ἔχυσαν κατ' ἐπάνω μας ἄφθυνα τὰ νερά των
 πρᾶγμα πού μᾶς ἠνάγκασε νὰ τραβηχιοῦμε πίσω.

Νὰ σκορπιστοῦμ' ἐδῶ καὶ κεῖ νὰ χάσ' ὁ εἰς τὸν ἄλλο.

Οἱ δρόμοι καὶ οἱ ποταμοὶ ἀδιάβατοι γενήκαν.

Στενωὺς μᾶς πολυόρησαν τῆς φύσεως στοιχεῖα
 ἄγρια, πού μὰ τὸν Θεὸν μὲ κίνδυνο ζωῆς μας

ἐσώθημεν ἀπὸ αὐτὰ. Ἡ σταθερὰ ἀπόφασις
 πού εἶναι στὴ καρδιά σας, γιὰ νὰ ἐγκατεροῦσθε

ὅλοι μέχρι θανάτου, εἶναι τιμὴ γιὰ ὅλους σας.

Δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν γιὰ νὰ σᾶς βεβαιώσωμεν

τὶ αὐτοῖον θὰ γίνῃ, «Πράξατε ὅ,τι ἄριστον

θὰ σᾶς ἔπαγορεύσῃ ὅλων σας ἡ συνείδησις

Ἄν ὁ Θεὸς θελήσῃ καὶ καταπαύσῃ ἡ βροχὴ

ἐρχόμεθα εἰς βοήθειαν πολὺ πρωτὶ. Θαυροῦτε.

Εὐχόμει τὴν ἀντίμωσιν ὅλων μας μὲ τὴν νίκην.

Πές εἰς τὸν Δημακόπουλον καὶ τοὺς ἐθελοντὰς μου

ὅτι εἰς τὴν Πατρίδα μας καὶ ἐνδοξον Ἑλλάδα

δίδεται τὸ δικαίωμα νάχη κόρη τὴν Κρήτη

γιατί, παιδιά της ἔστειλε ἐδῶ κι' ἔχυσαν αἷμα.
Σ' ὅλους τὴ Δόξα, τὴν Τιμὴ εὐχομαι...

Κορωναῖος

Δημακόπουλος (σκεπτικὸς)

Φαίνεται ὅτι ὁ Θεὸς θέλει νὰ...

Γαβριήλ

δοξασθοῦμε

Ὅ,τι ἔν γραφτὸ θὰ γίνῃ. Κατακλυσμοὶ δεξιά-ξερβά
κι' ἐδῶ ψυχάλα κι' ἥλιος! Φανερὸ ἔναι πὼς....
(ἀκούονται δύο πυροβολισμοί)

Δημακόπουλος

Πάει ὁ Παπᾶ—Κραγιώτης. Τὸν δυστυχή!... (ζῆρῳ)
τὸν εὐτυχή!...

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

(εἰσέρχονται ὀπλαρχηγοὶ καὶ ἄλλοι)

Ὅλοι

Ἐσώθη, ἐσώθη ὁ Ἀρχηγός, ἰσώθ' ὁ Παπᾶ—Κραγιώτης!

Γαβριήλ

Πὼς τὸ ξέρετε; Δυὸ μπαλοτιές ἀκούσθηκαν.

Δικό σας σύνθημα ἦτο;

Κούβος

Ναί. Αὐτὸ ἦταν τὸ σύνθημα,
ποὺ εἴχουμεν ὀρίσει στὸ κίνδυνο τὸ ἐπιστροφῆς.
Ἄκομη καί, μὰ δυὸ φωτιές ν' ἀνάψωμε, σημάδι
«πὼς παρ' ὀλίγο νὰ πιαστῶ, μὰ σώθηκα. Χαρῆτε»
Καὶ τώρα εἶδετε φωτιές;

Κούβος

Γιὰ μὰ στιγμὴ φανῆκαν
μὰ ἡ βροχὴ δὲν ἄφησε: Σημάδι ὅτι ἐσώθη.

Ἀδάμης

Ἦροχeto γιὰ νὰ μπῆ ἐδῶ κι' οἱ Τοῦρκοὶ τὸν ἐννοίωσαν.
μὰ τὴν κατάλαβε κι' αὐτὸς, θάτρεξε πρὸς τὰ πάνω
τὸν ἐπυροβολήσανε, μὰ τυχερὸς ἐστάθη
κι' ἐγλύτωσε. Ἀντίδησενε πιδ ψηλά,
ἐβγήκε στὰ κορφάλια, ἐπαιξενε δυὸ μπαλοτιές
ἄψε καὶ μὲ ἀστιβίδα, νὰ νοιώσωμε πὼς γλύτωσε.

Βενιανός

Μωρὲ Σάν τὴν—ε— γλύτωσεν ὁ Καπετὰν Κοιλιώτης!

Ἐπικρατὴς

Δόξα νὰ ἔχη ὁ Θεὸς, ποὺ γλύτωσ' ἀπ' τὰ χέρια
γιὰ θὰ τοῦ ξώνανε πολλὰ, ἂν θὰ τὸν πιάναν σκλάβο.

Γαβριήλ (πρὸς τὸν Ἀδάμη)

Τρέξε στὰ γυναικόπαιδα, πὲς τὼν τὴν ἱστορία
τὸ πὼς ἐσώθη· ὁ Παπλᾶς νὰ μὴ στενοχωροῦνται.

(φεύγει ὁ Ἀδάμης)

(πρὸς τοὺς ἄλλους) Παιδιά.

Οἱ ἀπεσταλμένοι μας ἀπάντησι μᾶς φέραν
πὼς αὔριο πολὺ προ·ι', ὕστερ' ἀπὸ τρεῖς ὥρες.
βοήθεια θὰ μᾶς φέρουνε. Τριγύρω θὰ σιμώσουν.

Ἄρχισε καὶ κοντεύει, ἡμέρα μάχης φοβερᾶς.

Ἔσθ' ὅσοι μᾶς μένουσι λίγες, τὴ σάλπιγγα ν' ἀκούσωμε
ἀπ' ἔξω νὰ σαλπίζη νὰ προσκαλῆ στὸν πόλεμο
Πηγαίνετε, μοιράσετε ὅ,τι νὰ ἀνάγκη σ' ὅλους
ἔτοιμοι πλιά νὰ εἴμεθα

Κοῦβος (ἀστεειευόμενος)

Καὶ καλοφραωμένοι,

ἂν τύχη κι' ἀποθάνωμε, νὰ πᾶμε χορτασμένοι.

Ἀδάμης

Κι' ὅσοι δὲν ἐμετάλαβαν; Θέλω νὰ μεταλάβω.

Δημακόπουλος

Ἐμετάλαβαμε πολλοὶ.

Γαβριήλ

Στὴν ἐκκλησιὰ τραβάτε

Εἶν' ἔτοιμη «ἡ κοινωνία» καὶ ὁ Χατζῆς ἐκεῖ ναι.

Δημακόπουλος

Καὶ σ' ὅρα ἀπελπισίας ὑπόνομος εἶν' ἔτοιμη.

Ἐπειτα ἡ ἀποθήκη μας, πολλὰ βαρέλια ἔχει
γεμάτα, νὰ τὸ ξέρετε. Θὰ πολεμήσωμ' ἀφοβα
θὰ κάμωμ' ὅ,τι πρέπει.

Βενιανός

Καὶ ὅ,τι τύχη ἄς τύχη!

Κοῦβος

Μὰ θὰ πλερώσουν ἀκριβὰ τὸν ἐμπασμὸ σι- Ἀρκαδὶ

οἱ Τοῦρκοι. Χωρὶς πλερωμὴ ποτὲς των δὲν θὰ μποῦνε.

Δασκαλάκις

Πᾶμε. Οἱ βάρδιες θέλουν ἀλλαγὴ. Ὁρα ἴναι. Πᾶμε ὅλοι.
[ἀπέρχονται ὅλοι πλὴν τοῦ Γαβριήλ]

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

Γαβριήλ [Ἠγούμενος μονολογῶν παρατηρεῖ ἔξω]

Γλυκοχαράζει ἡ αὐγὴ σιγὰ, σιγὰ φωτίζει
ὅλη τὴ Γῆ, καὶ ντροπαλὰ φωτίζει καὶ τ' Ἀρκαδί.
Σύννεφα μαῦρα φαίνονται, εἶναι κι' αὐτὰ ἐχθροὶ μας
τὸ δὲ νερὸ ὀποῦ βασιοῦν, χολὴ μᾶς τὸ ποτίζου.
Χολὴ ἴναι γιὰ τ' Ἀρκαδί μας πικρὴ, φαρμακωμένη
γιὰ δὲν ἀφίνουν Χριστιανοὺς νᾶρθοῦν ἐδῶ τριγύρω
βοήθεια νὰ φέρουνε νὰ πάρωμε τὴ Νίκη,
Θὰ εἶναι θέλημα Θεοῦ, τ' Ἀρκαδί νὰ τουρκέψη.
Ὅχι «τουρκέψη πιτηθῆ ἀπὸ ἀγρίους Τοῦρκους
ἀπὸ βαρβάρικο στρατὸ. Θὰ μείνη Μοναστήρι
καὶ Μοναστήρι Ἑλληνικὸ! Ἀρκαδί ὅλο δόξα.
Θὰ μείνη Ἀρκαδί Αἰώνιο!.. Ἀρκαδί τιμημένο!
κ' ἴσως καὶ κάμ' ἀδελφί του τὸ ἔνδοξο Μεσολόγγι.
Μὰ τότε; θὰ ζηλέφουνε πολλοὶ τὸ θάνατό μας.

Ἄ! Ἐλ' αὐγὴ μου... πρόβαλε... μὲ ἀγωνία ὅλοι
ἐδῶ σὲ περιμένουμε γιὰ σένα ἀγρυπνοῦμε.

Ἐλα! αὐγὴ. Εἰν' ἔτοιμα τὰ πάντα καὶ ἐν τάξει.

(ζωηρότερον) Ἐλα. Ἐλα. Ξημέρωσε. Σὲ περιμένω! ὅλοι

Κι' ἄς εἶς ἡ τελευταία μας στὴ πρόσκαιρη ζωὴ μας.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΩΗ

(εἰσέρχεται ὁ Δημακόπουλος)

Ἄκόμη δὲν ἐφίνηκε καλὰ καλὰ ἡ ἡμέρα
μὰ οἱ Τοῦρκοι ἐτοιμάζονται, ὅλοι στὸ πόδι εἶναι.
τοὺς ἀντελήφθησαν οἱ φρουροί. Ἀκούονται κινήσεις.

Γαβριήλ

Καὶ πῶς σᾶς φάνη ὁ καιρὸς; Ξακολουθεῖ νὰ βρέχη;

Δημακόπουλος

Χειρότερος ἀπὸ τὰ χθὲς, ἔτσι τὸ σημεῖώνει.

Βρέχει καὶ βρέχει ἀδιάκοπα.

Γαβριήλ (παρκατηρῶν πρὸς τὰ ἔξω)

Ναὶ. "Ἐχεις δίκιο...

"Ο καιρὸς χειρότερος ἐγένη. Γιὰ δὲς ἀστραπὲς!....

Δὲν θὰ μᾶς ἔλθουν.... Βέβαιος... Μπᾶ! Πῶς:....

Δημακόπουλος

Κι' ἂν ἔλθουν, πάλι πίσω, θ' ἀναγκασθοῦν νὰ φύγουνε
χωρὶς νὰ βοηθήσουν. Καί ἔτσι μοναχοὶ μας ..

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

[εἰσέρχεται ὁ Γιαμποῦς]

Γιαμποῦς

"Ἡγούμενε, τὰ ὄπλα μας μπατάλικα γινῆκαν
ἀπ' τὴ βροχὴ πού τὰ κτυπᾶ. Εἶν' ἄλλα χωρὶς τοῦτα;

Γαβριήλ

Στὴν ἀποθήκη Κωσιαντῆ εἶναι ὅσα κιἂν θέλης
"Ἀμέτε νὰ διαλέξετε, μοιράσετε κι εἰς τσᾶλλους
Εὔρε κανένα ὄπλαρχηγὸ στὴν ἀποθήκη μπᾶτε
νὰ πάρετ' ὅσα θέλετε. Πῆς εἰς τὴ Καπεταίνους
νὰ ἔλθουν ὅλοι τους ἐδῶ. Τσὴ θέλω εἶν' ἀνάγκη.

(Φεύγει ὁ Γιαμποῦς—'Ἀκούεται σάλπιγξ)

Πολὺ προῖ ξυπνήσανε σήμερο οἱ ἐχθροὶ μας

Δημακόπουλος

"Ὅπως σᾶς εἶπα, πρὸ μᾶς ὥρας, στὸ πόδι εἶναι

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ

(Ἐμφανίζονται οἱ ὄπλαρχηγοὶ

"Ὀλοι

"Ἡγούμενε! ἡ σάλπιγγα τοὺς καλεῖ.

Γαβριήλ

"Ἐμπρὸς λοιπὸν. "Ἀδέλφια μου. Στ' ὄνομα τοῦ Χριστοῦ μας.

Σκορπίστ' ἐνθουσιασμὸ, δεῖξετε τὴν ἀντοειὰ σας

Πῆς τε, ἡ μάχη ἡ σημερινὴ θᾶνε γεμάτη δόξα

σ' ἐκείνους πού θὰ σκοτωθοῦν. "Ἐμπρὸς στὰ ὄπλα ὅλοι.

Πιάστε τὰ κοφτερὰ σπαθιά, ἀφήστε τὰ τουφέκια

ἄχρηστα θᾶναι σήμερο. Σουλτᾶτες, γιαταγάνια

αὐτὰ θὰ μᾶς—ε—χρειασθοῦν. "Ἀπόφασι, καὶ θάρρος.

Οἱ Τοῦρκοι δὲν θὰ μποῦν ἐδῶ, πρὶν σκοτωθοῦμεν ὅλοι.

«Ἐλευθεριὰ ἢ Θάνατος» σήμερο θὰ μᾶς ἔλθῃ.

“Ολοι

« Ἐλευθεριὰ ἢ Θάνατος θὰ μείνη μετὴ τῆ Δόξα!
(ἀπέρχονται ὅλοι πλὴν ἐνὸς ἐθελοντοῦ Σταύρου ὡς φρουροῦ)

ΣΚΗΝΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

Σταῦρος (ἐθελοντῆς μονολογῶν)

Ἐκὼς δὲν ἐφάνηκε καλὴ καλὰ ἢ ἡμέρα
κι’ οἱ Τοῦρκοι ἐτοιμάζονται τὴ μάχη νὰ ἀρχίσουν.

Ἄλλὰ καὶ μεῖς μετὰ πληρωμὴ καὶ μάλιστα μεγάλη
θὰ τοὺς ἀφήσωμε νὰμποῦν.

(ἀκούεται σάλπιγξ τῶν Χριστιανῶν) Νὰ κι’ ἡ δικὴ μας
σάλπιγξ

Τὰ παληκάρια κράζει σὰς θέσεις των νὰ εἰρεθοῦν
καὶ ἐτοιμοὶ νὰ εἶναι, ἐφόδους νὰ ἀποκρούσωσι!

[ἀκούεται κίνησις τῶν χερσῶν]

Τὰ παληκάρια πρόθυμα στὶς θέσεις των πηγαίνουν.

(κτυτᾶζει) Γιὰ δὲς πὸς τρέχουν γρήγορα! Νὰ ὁ Ἡγούμενος

Νὰ καὶ οἱ ἄλλ’ ὀπλαρχηγοὶ τὸν πόλεμον θ’ ἀρχίσουν

μ’ ἀνθρώπους ποὺ «πολιτισμὸς» δὲν ξέρουν τὴ θὰ εἶπη.

Χαίρειτε νιοὶ ποὺ θέλετε Ἐλευθερίας ἀγέοι

σὰ σωθικὰ σας νάχετε γλυκὰ νὰ τ’ ἀναπνέτε.

Γ’ ἀδέλφια σας, τὴ μάννα σας, τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους

ξεχνάτε ἅμ’ ἀκούσατε τῶν τουφεκιῶν τὸ κρότο,

τὴ δὲ ζωὴ σας ρίχνετε ἄφοβα μέσ’ τὴ λαύρα

καὶ τὴ φωτιὰ τοῦ μαρτυριοῦ, στοῦ κανονιοῦ τὸ βόλι.

Κι’ ἂν οἱ μεγάλοι καὶ τρανοὶ τὸ δίκον Σου δὲν βλέπουν

μὲν σὲ ἀφίνουν ἀσπλαγχνὰ πάντα νὰ ὑποφέρῃς,

ὁμως τὸ βλέπει ὁ Θεὸς, δύναμι θ’ ἐσὺ δώση

νὰ φέρῃς ἡμέρα δόξα, ἡμέρα γεμάτη Δόξα.

Ἡμέρα ποὺ ἐπεθύμησαν γεννιῆς κι’ ἔχυσαν αἷμα.

Θᾶναι ἡμέρα Λευτεριᾶς στὴ Δοξαμένη Κρήτη

στὴ Κόρη ποὺ πεθύμησε νὰ σμίξῃ μετὰ τὴ Μάννα.

Καὶ εὐτυχεῖς ὅσοι θὰ ζοῦν! Μὰ καὶ τῶν σκοτωμένων

ἢ μνήμη των αἰῶνα θὰ ζῆ στὴν οἰκουμένη

Στὴ ἐκκλησιὰ τρέχουν πάλι τὰ γυναικόπαιδα.

Ἀκουμπιστοὶ οἱ γέροντες στὶς βέργες των ἐπάνω

μαζί πηγαίνουν καὶ αὐτοὶ στὴν Ἐκκλησιὰ νὰμποῦν

γιὰ νὰ παρακαλέσουν. Τοὺς δυστυχεῖς! (φωνάζει) Ἄδामी;

Γιὰ ποῦ τῶβαλες; Τί γίνεται ἔξω; Πές μου.

(εἰσέρχεται ὁ Ἀδάμης δεικνύων μαχαίρι, γιαταγάνι)
Γιὰ! Γιὰ! Ἐθέλοντή μου. Στή θέσι μου πῶ μ' αὐτὰ
Μὰ βρόχει! Δέ σωνεύει! Ἐνάντια καὶ ὁ καιρὸς μᾶς πάει!

Σταῦρος (ἐθέλοντής)

Ὅσοι . . . καὶ ἡ βοήθεια ἀπ' ἔξω δὲν θ' ἰφθίση
Τὶ θές ἄλλη βοήθεια; Σὰν ἔχης τὸ τουφέκι
μὲ τῆ τεστέδες δίπλα σου, μὲ κοφιερὸ μαχαίρι;
Ξέχασε μάννα κι' ἀδερφοὺς, γυναῖκα καὶ παιδιὰ σου
μὴ λυπηθῆς τὴ νιότη σου. Ἐτοῦτη' ναὶ ἡ βοήθεια
ποὺ θὰ σοῦ δώσῃ δύναμι, τὸ' ἄπιστους νὰ νικήσης.
(ἀκούονται πυροβολισμοὶ τακτικοὶ κανονιῆς φωναί)

ΣΚΗΝΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

Σταῦρος (ἐθέλοντής μονολογῶν)

Κυτᾶζει πρὸς τὰ ἔξω

Πουλᾶκια γοργοπέρουγα ὄπου ψηλὰ πετᾶτε
πετάξετε καὶ στῆς μάνις μου, εἰς τὴν Ἑλλάδα μένει,
πέστε της ἐδῶ βροσκομαι, στ' Ἀρκαδί' μαι κλεισμένος
καὶ πολεμῶ γεννι' ἄπιστη, γεννιὰ καταραμένη.
Τὸ φυλαχτάρι της κρατῶ, μέσα' χω τὴν εὐχὴ της
ποὺ μοῦδωσ' ὅταν ἔφυγα, κιῆλθα κάτω στὴν Κρήτη.
Εὐχήθη μου ὅταν ἔφυγα: «Παῖδι μου' κεῖ ποὺ πάεις
γιὰ τὴν Πατρίδα καὶ ἐσὺ μ' ἄλλους νὰ πολεμήσης
Νᾶν' ὁ Θεὸς προστάτης σου, ὀπίσω νὰ γυρίσης».
Πέστε της ἂν καὶ ζωντανὸ δὲν μ' εὔρη, νὰ φιλήσῃ
τὸ δρόμο νὰ μὴ φοβηθῆ, θάλασσα νὰ περάσῃ
ἐδῶ στ' Ἀρκαδί' ἕνα πρωὶ χαρούμενη νὰ τρέξῃ.
Μὲ κόκκαλα ἄλλα πολλὰ θᾶναι καὶ τὰ δικὰ μου.
Ἄς πάρῃ ἕνα ὅπ' αὐτὰ, γλυκὰ ἄς τὸ φιλήσῃ
ἄς κλάψῃ ἀπὸ συγκλίησι, Δόξας κ.λ. Περηφάνειας,
κιᾶς πῆ «Ἐχω δικαίωμα καὶ γὼ στὸ χῶμα τοῦτο»
ἀφοῦ φωνάξῃ ἀπ' τὴ καρδιά «**Η ΜΝΗΜΗ ΛΙΩΝΙΑ**»
ἄκείων ποὺ γιὰ τὴν Λευτεριά σκοτώθηκαν στ' Ἀρκαδί.
[ἀκούονται φωναί ἀπ' ἔξω]

Θάρορος. Κυτπᾶτε ἄφοβα. Ἐμπρὸς. Χριστέ μου!
Ἀφήστε τὰ τουφέκια σας. Τὰ γιαταγάνια πιᾶστε!

Μαχαίρια! Ναι! Σπαθιά, μαχαίρια...

(πυροβολισμοί—κλαγγαί σπαθιών)

Σταυρός (έθελοντής παρατηρών πρέστο βάθος στέκεται ιέντρομος)

Θέ 'μου!... Τί βλέπω;... Ψέμματα... "Οχι!...

Τά μάτια μου δέν βλέπουν "Ονειρο βλέπω; "Οχι.

Α!... "Α... Είν' αληθινά... Βλέπω!... ναι... Τούρκους... Τούρκοι μέσα εις τήν αυλή.. Τούρκοι μέσ! σ! "Αρχάδι;!

.....(ἀκούονται πυροβολισμοί, φωναί, κλαγγαί σπαθιών)

"Εμπήκαν Τούρκοι στήν αυλή; Ναι! Νά τους, νά τους! σφάζουν, κτυποῦν ...μέ τὰ σπαθιά; Πατήθηκε τ' "Αρχάδι;

(παρατηρών μέσα) Κι' ἐγώ; Τί καρτερῶ ἐδῶ; Τί περιοιμένω μόνος;

Τό θάνατο; Τό θάνατο! Μαζί σας θά πεθάνω..

"δέρφια μου κτυπάτε!... Δόξα στ' "Αρχάδι ἀφίνομε...

(ἀκούεται ἀντιθέτως σιγά ἄσμα «"Εχε 'για κάϋμένη Κόσμε»

Ναι. "Εχε για! "Εφθασα. "Εφθασα κι' ἐγώ...

(κυττάζει πρὸς τόν οὐρηνόν)

Λίγο, πουλιά σταθήτε, νά δήτε τί θά γίνη, "Εφθασα.

Μαντάτα εις τή μάννα μου νά πάτε... "Αρχάδι μου σ' ἀφίνο

[τρέχει ἀντιθέτως ἐνῶ πυροβολεῖται καί πίπτε νεκρὸς]

"Αρχάδι μου! "Ελλάδα!... μ' αἷμα σου καί Σὺ ἐπότισες τή Κρήτη!

[εἰσέρχεται ὁ Γιαμποῦς, ὁ Δημακόπουλος καί ὁπλαρχηνοί]

ΣΚΗΝΗ ΔΩΔΕΚΑΤΗ

"Όλοι

"Ε! Κωσταντῆ! Χαθήκαμε! . . . ὁ Γούμενος σκοτώθη

καί ξαπλωμένος βρῖσκεται στή πόρτα τοῦ Κελλιού του!

"Εγέμισε ἡ Αὐλή! . . . "Εσίμωσε τὸ τέλος! . . .

"Εμπρός! θάνατος! (ἀκούονται φωναί, κρότοι φεύγουν)

Γιαμποῦς μόνος) (κυττάζων ἔξω)

Δειλιάτε σεῖς τὸ θάνατο; Τὸ Γούμενο λυπάστε;

(φωνάζει) "Ελάτ' ἐδῶ. "Εδῶ κονιά. Μέσα στήν ἀποθήκη

"Ελάστε. Νά καί ὁ Θεός, ἀπὸ ψηλά θωρεῖ μας

(φωνάζει δυνατὰ) Στήν ἀποθήκη τρέξετε. "Εδῶ γλυτώνομ' ὅλοι

Ζωή, Τιμὴ καί Λευτεριά! "Ελάστε. Μπατέ μέσα

[ἀρχίζου νά εἰσέρχονται πολλοί]

"Ελάστε γυναικόπαιδα—γερόντοι μὴ φοβᾶστε.

ἐμπάτε ὅλοι σας ἐδῶ. Γρήγορα μὴ ἀργεῖτε...

Ὅσοι στὸ τόπο τῆ καρδιά ἔχετε, μπᾶστε μέσα...

Στὴν ἀποθήκη... Νὰ... στὴν ἀποθήκη. οὐλοί...

[κυττάζει πότε δεξιά, πότε ἀριστερά, φωνάζει ἀδιάκοπα μὲ ὑ-
φωμένη τὴν πιστόλαν του καὶ τὸ μαχαίρι]

Κάμποι βουνα ἔχετε γιὰ! Ἀσκάδι μου σ' ἀρίνω
μὲ δόξα, μὲ ΑΙΩΝΙΟ ὄνομα εἰς τὸν κόσμο!

(εἰσέρχονται ἄλλοι, γυναῖκες, παιδιὰ)

Πολλές φορές μ' ἐδρούσιες μὲ τὸ κορὸ νερό σου
ἐδύσες πείνα τοῦ κορμιού μὲ τὸ γλυκὸ ψωμί σου

Μὲ καριοφύλλι στίλισες τὸ πρόσκαιρο κορμί μου,

βόλια, μπαροῦτι μοῦδωκες. Ἀχάριστος θὰ εἶμαι

ἂν καὶ τὴν ἴδια τὴ ζωὴ πού ἔχω, δὲν σοῦ δώδω.

(φωνάζει) Ἐμπᾶστ' ἐδῶ ν' ἡ Λευτεριά. Ἀδέφια συχωράτε!

(φωναί ἐντὸς τῆς ἀποθήκης) Ἐλέησέ μας, Κύριε!

Φίλοι, δικοί μου, ἔχετε γιὰ... Συχώρεσέ μας Θεέ 'μου.

[εἰσέρχεται εἰς φωνάζων]

Κι' οἱ θόλοι ἐγεμίσανε ἅδ Τουρκούς.

Γιχμποῦς

Ἀσκάδι, δέξου τὰ κορμιά. Γιαραμιστῆ Θεέ μου

Συχώρεσέ μας οὐλονῶν καὶ τσὴ ψυχές μας πάρε.

Ἐλέησέ μας Θεέ 'μου.

(Γὴν στιγμὴν ἐκείνην πυροβολεῖ ὁ Γιχμποῦς ἐντὸς τῆς πυρίτι-
δος μὲ τὴν πιστόλαν του. Ἀκούετι κρότος δυνάτος, ἀνατίναξις)

Τ Ε Λ Ο Σ